

ONRECHT IN PLAATS

VAN OPVANG

Hoe het uitblijven van
opvang de rechten
van asielzoekers in
België schendt

AMNESTY
INTERNATIONAL

Amnesty International is een wereldwijde beweging van meer dan 10 miljoen mensen die zich inzetten voor een wereld waarin mensenrechten door iedereen worden genoten. Onze visie is dat elke persoon alle rechten geniet die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechtenstandaarden. Wij zijn onafhankelijk van welke regering, politieke ideologie, economische belangen of religie dan ook en worden voornamelijk gefinancierd door onze individuele supporters, leden en donateurs.

Alle rechten voorbehouden. Deze publicatie is auteursrechtelijk beschermd, maar mag zonder kosten worden gereproduceerd voor belangenbehartiging, campagnevoering en onderwijsdoeleinden, maar niet voor wederverkoop. De auteursrechthebbenden verzoe-ken om een registratie van al dergelijk gebruik met het doel om de impact te kunnen beoordelen. Voor kopieën in andere omstandig-heden, voor hergebruik in andere publicaties, of voor vertalingen of aanpassingen, moet vooraf schriftelijke toestemming worden ver-kegen van de uitgevers, en een vergoeding kan verschuldigd zijn. Om toestemming te vragen of voor andere vragen, kunt u contact opnemen met copyright@amnesty.org.

© Amnesty International 2025

Index: EUR 14/9161/2025

Originele taal: Engels

Coverfoto: Mensen slapen op straat vlakbij het aanmeldcentrum Klein Kasteeltje.
© Dursun Aydemir/Anadolu Agency/Getty Images

“Ik zou enkel willen dat ze zich bekommeren om de mensen die op straat leven, die in de kraakpanden wonen. Een beetje menselijkheid, en ze het meest eenvoudige recht bieden: simpelweg een dak.”

Ahmet,¹ een Palestijnse man

Sinds oktober 2021 laten de Belgische autoriteiten na om duizenden mensen die internationale bescherming zoeken, op te vangen en hun mensenrechten te beschermen. De overheid faalt om het recht op adequate huisvesting te verzekeren en bemoeilijkt zo ook de toegang tot gezondheidszorg en hygiënische voorzieningen voor alle asielzoekers² op gelijke basis. Als gevolg hiervan staan meer dan 2.500 personen die asiel hebben aangevraagd momenteel op een wachtlijst voor opvang. Vooral alleenreizende mannen uit bevolkingsgroepen die met racisme³ te maken hebben, worden geweigerd. Velen worden gedwongen om op straat, in geïmproviseerde tenten of in kraakpanden te slapen, vaak in onveilige en onhygiënische omstandigheden.

Deze omstandigheden hebben ernstige gevolgen voor de gezondheid, het welzijn en de waardigheid van asielzoekers en hebben een negatieve impact op hun recht op asiel – ze ontneemen asielzoekers namelijk de stabiliteit die nodig is om door de asielprocedure te navigeren. Het gebrek aan opvang heeft ook een negatieve invloed op de toegang van asielzoekers tot de arbeidsmarkt of het onderwijs.

Hoewel ngo's, vrijwilligers en particulieren zich solidair tonen en hulp en steun bieden aan de getroffen mensen, is hun capaciteit beperkt en wordt ook hun veerkracht op de proef gesteld door het aanhoudende gebrek aan actie van de federale regering.

De inspanningen om de opvangcapaciteit te vergroten verliepen traag en waren ontoereikend. Meer dan 12.000 gerechtelijke uitspraken, waaronder die van 's lands hoogste administratieve rechtbank en van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM), hebben bevestigd dat Belgische instellingen hun verplichting om asielzoekers te ondersteunen niet zijn nagekomen.

België moet ervoor zorgen dat asielzoekers op zijn grondgebied toegang hebben tot menswaardige opvangvoorzieningen, waaronder adequate huisvesting, en dit [zonder discriminatie](#). Dat volgt zowel uit de Opvangrichtlijn van de Europese Unie (EU) ([Opvangrichtlijn 2024](#), art. 19-20) als uit het internationaal recht

over mensenrechten ([IVESCR](#), art. 11).

Talrijke regionale en internationale mensenrechtenskundigen, -organen en -instellingen hebben sinds 2021 hun ernstige bezorgdheid geuit over de situatie. [Vier speciale rapporteurs](#) van de Verenigde Naties en de [Mensenrechtencommissaris](#) van de Raad van Europa hebben benadrukt dat de Belgische overheid actie moet ondernemen om asielzoekers adequaat op te vangen. Maar meer dan drie jaar later is er weinig veranderd.

“Ik stond op straat met nul hulp eigenlijk, niets”, vertelde Hassan, een Syrische mannelijke asielzoeker aan Amnesty International. Dit is de realiteit voor duizenden zoals hij in België.

Deze publicatie verzamelt verhalen van mensen die dakloosheid ervaren of ervaren hebben doordat de Belgische staat zijn mensenrechtenverplichtingen niet nakomt. De interviews werden afgenomen tussen oktober 2024 en januari 2025. Het zijn gesprekken met mensen die – bij gebrek aan veilige en legale routes – vaak een erg gevaarlijke en dure tocht hebben gemaakt om België te bereiken, op de vlucht voor oorlog, vervolging of andere ontberingen, om vervolgens geconfronteerd te worden met nog meer hindernissen en gevaren. We prijzen hun kracht, moed en danken hen voor het vertrouwen om hun ervaringen met Amnesty International te delen. Ook loven we de solidariteit en medemenselijkheid van zij die trachten het falen van de Belgische staat goed te maken door asielzoekers op straat te helpen, en het onschatbare werk van middenveldorganisaties, mensenrechtenadvocaten, vrijwilligers en activisten.

Deze publicatie is een oproep tot actie en een aanklacht tegen de manier waarop de Belgische autoriteiten een beleid blijven voeren dat de rechten van asielzoekers schendt, raciale en genderdiscriminatie bestendigt, en ellende en armoede creëert.

Terwijl dit document zich richt op de rechten en ervaringen van asielzoekers aan wie opvang wordt geweigerd, moet België het recht op huisvesting garanderen voor alle personen die dak- en thuisloos zijn in België, zonder discriminatie. De staat moet zorgen voor adequate huisvesting op zowel korte als lange termijn en ondersteuning bieden aan wie dak- en thuisloosheid ervaart.

¹ In overeenstemming met de geïnformeerde toestemming die de geïnterviewden hebben gegeven en met de standaarden voor onderzoek die Amnesty International hanteert, hebben we de identiteit van alle asielzoekers met wie we hebben gesproken, beschermd door een pseudoniem te gebruiken.

² Doorheen dit document gebruikt Amnesty International 'asielzoeker' of 'mensen die asiel aanvragen' om te verwijzen naar mensen die een aanvraag hebben ingediend voor internationale bescherming.

³ 'Racialisering' verwijst naar processen waarbij raciale betekenissen sociaal worden geconstrueerd door instellingen en groepen en worden gebruikt om discriminatie, stereotypering, geweld en het anders behandelen van etnische en religieuze groepen zoals Roma, moslims, zwarte mensen en migranten te rechtvaardigen. Geracialiseerde mensen zijn mensen die aan racisme worden onderworpen of blootgesteld.

TIJDSLIJN

2021

Oktober-december

De toegang tot [opvang wordt geweigerd](#) aan groepen asielzoekers, waaronder een groep van 50 volwassenen en een groep van 15 niet-begeleide kinderen (onder de 18 jaar).

November

De [arbeidsrechtbank van Brussel beveelt](#) voor het eerst de Belgische staat om een asielzoeker die geen opvang heeft gekregen, passende opvang te bieden.

2022

Januari

De Brusselse rechtbank van eerste aanleg [veroordeelt](#) Fedasil en de Belgische staat voor het schenden van de rechten van asielzoekers en legt dwangsommen op.

Oktober

Het falen van de Belgische autoriteiten om opvang te voorzien treft hoofdzakelijk alleenreizende, geracialiseerde mannen, maar ook sommige gezinnen met kinderen en niet-begeleide minderjarigen worden erdoor kort [met dakloosheid geconfronteerd](#).

November

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens legt voorlopige maatregelen op waarmee België wordt bevolen te voldoen aan nationale rechterlijke bevelen om asielzoekers opvang en hulp te bieden.

2023

Februari

Asielzoekers in het kraakpand 'Palais des droits', waar tot 1000 mensen woonden, worden uit het pand gezet. De autoriteiten zorgen voor onderdak voor sommigen, [honderden staan op straat](#).

Juni

In een nieuwe [uitspraak](#) van de Brusselse rechtbank van eerste aanleg tegen Fedasil en de Belgische staat wordt vastgesteld dat het recht op opvang wordt geschonden en een dagelijkse dwangsom wordt opgelegd bij niet-naleving. Er werden geen dwangsommen betaald en de gerechtelijke procedures lopen nog.

Juli

In de zaak [Camara tegen België](#) oordeelt het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat het feit dat België gerechtelijke beslissingen over de opvang van asielzoekers niet uitvoert, het recht op een eerlijk proces schendt.

Augustus-september

Wanneer de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie onrechtmatig beslist om de opvang van alleenreizende mannen stop te zetten, vechten ngo's de beslissing aan en verkrijgen de [schorsing](#) van de beslissing door de Raad van State, de hoogste administratieve rechtbank van België. De staatssecretaris geeft aan dat ze de uitspraak zal negeren.

2024

November-december

De staatssecretaris voor Asiel en Migratie besluit niet langer opvang te bieden aan mensen die al in een andere EU-lidstaat een beschermingsstatus genieten. De [Raad van State schorst](#) de uitvoering van het besluit.

2025

Februari

De nieuwe federale regering treedt aan en kondigt in het [regeerakkoord](#) aan om het aantal asielaanvragen en de geboden bescherming te willen verminderen. Een pakket aan crisisbestrijdingsmaatregelen wordt aangekondigd. Op de lange termijn wil de regering minder opvangplaatsen en lagere standaarden.

Tenten opgezet door mensen in de buurt van de Humanitaire Hub in Brussel.. © Karim Abraheen voor Amnesty International

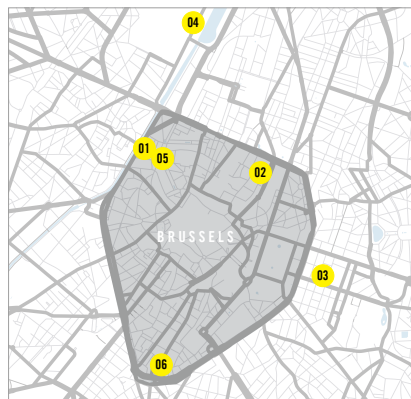
OVERZICHT VAN RELEVANTE BELGISCHE OVERHEIDS-INSTANTIES

Fedasil: het Belgisch Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers, bevoegd voor de opvang van aanvragers van internationale bescherming en hun medische screening.

Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ): de autoriteit die onder andere verantwoordelijk is voor het registreren van aanvragen voor internationale bescherming en voor het bepalen of België of een andere EU-lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van de aanvraag. Hun kantoren, gevestigd in de 'Pacheco-laan' (Brussel), worden vaak 'Pacheco' genoemd in getuigenissen van asielzoekers en in de omgangstaal.

Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS): de bevoegde autoriteit om aanvragen voor internationale bescherming te onderzoeken.

OVERZICHT VAN DE HOTSPOTS

Relevante afdelingen van de Dienst Vreemdelingenzaken

01 Klein kasteeltje: vóór augustus 2022 was het Klein Kasteeltje het aanmeldcentrum van Fedasil in het centrum van Brussel, dat diende als eerste halte voor asielzoekers die een aanvraag voor opvang indienden. Indien beschikbaar bood Fedasil tijdelijke huisvesting in het centrum, tot een meer permanente optie kon worden geregeld. In 2021, toen de opvangbehoefte de capaciteit begonnen te overschrijden, werd veel mensen onderdak geweigerd. Honderden mensen brachten nachten door buiten het centrum in geïmproviseerde tenten, in de hoop een plek te bemachtigen wanneer de poorten weer opengingen.

02 'Pacheco-gebouw': of in de volksmond 'Pacheco'/'Pacheco 44': van augustus 2022 tot oktober 2024 werd in deze locatie van DVZ aanvragen voor internationale bescherming geregistreerd. Er stonden vaak lange rijen mensen die hun aanvraag wilden indienen. Mensen

sliepen vaak buiten of in de buurt van het Pacheco-gebouw.

03 Kantoor Belliardstraat/Belliardstraat: sinds oktober 2024 registreert DVZ aanvragen voor internationale bescherming in een kantoor in de Belliardstraat. De straat is druk en het voetpad smal, wat het veilig organiseren van de wachtrij voor mensen die een aanvraag willen indienen bemoeilijkt.

Overzicht van de belangrijkste diensten die worden aangeboden door middenveldorganisaties in Brussel:

04 Humanitaire Hub: een plaats waar ngo's gratis diensten aanbieden. Het wordt beheerd door een consortium van het Belgische Rode Kruis, Dokters van de Wereld en het Burgerplatform voor ondersteuning van vluchtelingen (BeRefugees). De diensten omvatten een dagcentrum, voedsel- en kledingdistributie, medische hulp, sociale bijstand, juridische ondersteuning en hulp bij het regelen van huisvesting. De diensten worden gedeeltelijk gefinancierd door de overheid.

05 Juridische Helpdesk: een dienst die wordt gerund door een consortium van balies van advocaten, internationale advocatenkantoren en de ngo Vluchtelingenwerk Vlaanderen.

06 Refugee Medical Point: een medisch centrum beheerd door het Belgische Rode Kruis, dat diensten verleent aan asielzoekers zonder opvang.

HOOFDSTUK 1

Opvang geweigerd, rechten genegeerd

BELGIË HEEFT ONDER INTERNATIONAAL EN EUROPEES RECHT DE WETTELIJKE VERPLICHTING OM ASIELZOEKERS EEN GEPASTE OPVANG TE BIEDEN, EN HIERBIJ NIET TE DISCRIMINEREN.

Elke asielzoeker heeft recht op hulp en ondersteuning die de persoon in staat stelt een menswaardig leven te leiden.

Hiervoor is meer nodig dan alleen een dak boven het hoofd. Opvang, zoals gedefinieerd door de Belgische Opvangwet, omvat niet alleen huisvesting, maar ook essentiële voorzieningen zoals voedsel, medische hulp en juridische ondersteuning (Opvangwet, art. 2, para. 6).

Volgens het EU-recht start de verplichting van de staat om asielzoekers opvang te bieden vanaf het **moment waarop iemand te kennen geeft internationale bescherming nodig te hebben**, en eindigt ze wanneer de procedure voor internationale bescherming is afgerond (Opvangrichtlijn 2024, overweging 7).

Zelfs na afloop van de procedure heeft iedereen, ongeacht de migratiestatus van de persoon, recht op een toereikende levensstandaard (IVESCR, art. 11).

KIEZEN OM NIET TE DOEN WAT NODIG IS

In 2021 **waarschuwden** middenveldorganisaties de Belgische autoriteiten dat een tekort aan opvangplaatsen voor nieuwe asielzoekers dreigde door een toename van het aantal mensen dat internationale bescherming zocht. In 2022 stegen de asielaanvragen in België tot bijna **37.000**, een stijging van 40% ten opzichte van 2021, en in 2023 daalden ze slechts licht tot **35.500**. In 2024 waren er **39.615** nieuwe asielaanvragen.

Ondanks de waarschuwingen en het feit dat schommelingen een typisch kenmerk zijn van asielaanvragen - in 2015 waren het er bijvoorbeeld **44.760** - hebben opeenvolgende regeringen voortdurend verzuimd om het aantal opvangplaatsen in voldoende mate te verhogen of om maatregelen te activeren om de situatie aan te pakken.

De opvangbehoefte wordt ook beïnvloed door de duur van de asielprocedure. Eind 2024 had het Commissariaat-gene-

raal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen een **achterstand van bijna 20.000** dossiers. De achterstand zorgt ervoor dat mensen soms tot twee jaar moeten wachten op een eerste beslissing.

Ook de vraag of mensen die een definitieve beslissing over hun asielaanvraag hebben ontvangen, huisvesting kunnen vinden buiten het opvangnetwerk, bepaalt mee hoeveel plaatsen nodig zijn.

Sinds eind 2021 is het aantal beschikbare opvangplaatsen met ongeveer 6.700 verhoogd, waardoor het totaal in januari 2025 op ongeveer **36.205** komt.⁴

Achterstand bij de behandeling van asielaanvragen van 2021 – 2024

2021	15.685
2022	16.415
2023	20.025
2024	19.619

Bron: Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen

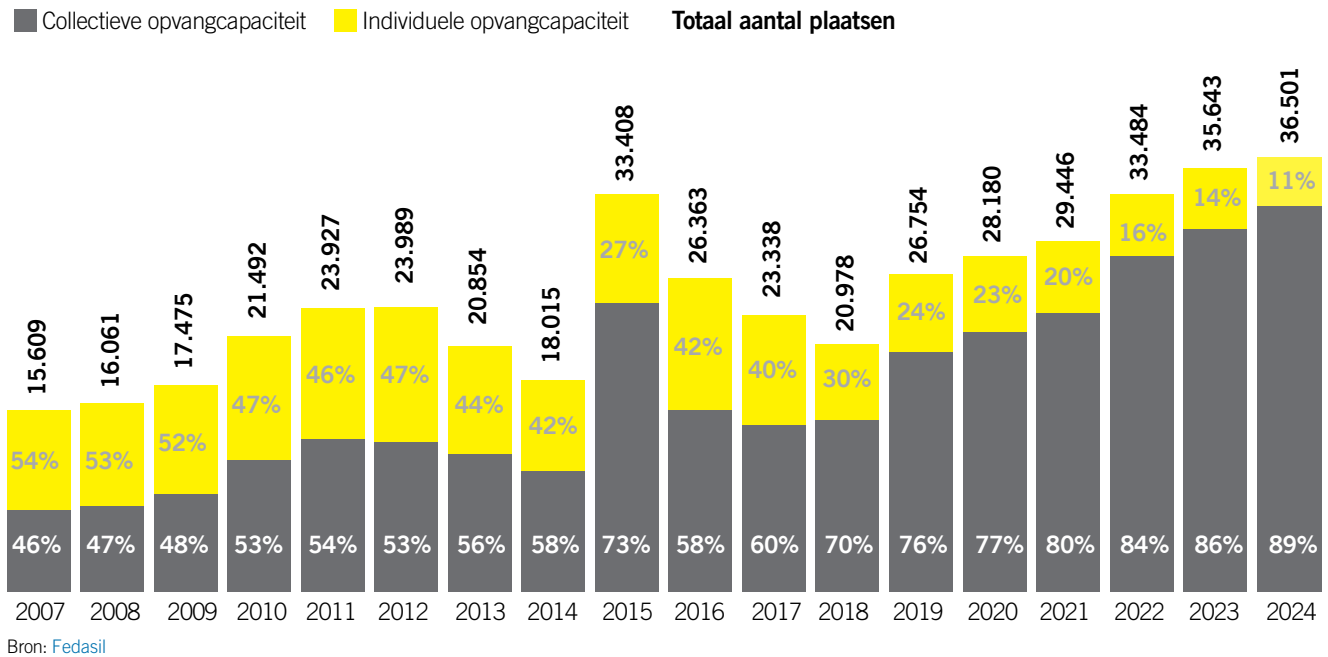
Aantal asielaanvragen van 2014 – 2024

2014	22.848
2015	44.760
2016	18.710
2017	19.688
2018	23.443
2019	27.742
2020	16.910
2021	25.971
2022	35.871
2023	35.507
2024	39.615

Bron: Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen

⁴ Niet al deze plaatsen zijn altijd bezet, voornamelijk vanwege logistieke factoren. Het opvangnetwerk wordt als verzadigd beschouwd op 94%.

Aantal opvangplaatsen van 2021 – 2024

Alleen al in 2023 en 2024 heeft Fedasil respectievelijk **8.816** en **10.191** keer geweigerd om een asielzoeker de opvang te bieden waar de persoon wettelijk recht op had en eind 2024 stonden er **3.000 mannen** op de wachtlijst voor een plek in de opvang.

“Van 3.000 nieuwe opvangplaatsen zal de staat niet failliet gaan. In feite gaat het om een kleinschalige crisis, daarom is het niet uitbreiden van de opvangplaatsen een bewuste politieke beslissing”, aldus Lorenzo Durante Viola, algemeen coördinator van de Humanitaire Hub.

België heeft in het verleden bewezen dat het in staat is om snel en aan grote aantallen mensen opvang te bieden. Zoals het [Federaal Instituut voor de Mensenrechten](#) aangeeft: *“Tijdens de opvangcrisis van 2014-2015, in een weliswaar andere context, werden in slechts een jaar tijd 15.000 plaatsen gecreëerd.”* Een ander voorbeeld is dat, sinds het begin van de grootschalige Russische invasie in Oekraïne, volgens [Fedasil](#) meer dan 91.806 Oekraïners geregistreerd werden als personen die tijdelijke bescherming kregen in België. Daarvan hadden er 18.334 steun nodig van Fedasil voor opvang.

Echter, in het licht van het huidige tekort aan opvang, dat vooral geracialiseerde mannelijke asielzoekers treft, heeft de Belgische overheid niet dezelfde daadkracht getoond en is ze tot nu toe niet bereid geweest om alle beschikbare instrumenten te gebruiken om haar verplichtingen na te komen die voortvloeien uit het EU-recht en het recht over mensenrechten.

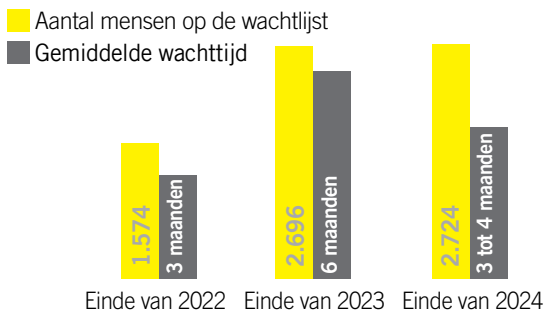
Afwijzing van werkbare oplossingen

De Belgische wet voorziet in de mogelijkheid om een 'spreidingsplan' te activeren ([Opvangwet](#), art. 11, §2, 2°). Mocht dat gebeuren, dan zouden de lokale overheden bijkomende opvangplaatsen moeten creëren. De wet bevat criteria die een billijke verdeling van de verantwoordelijkheid tussen de gemeenten garanderen, maar de federale regering weigerde steevast om het plan te activeren. De vorige staatssecretaris, Nicole de Moor, was tegen het activeren van het spreidings-

“Van 3.000 nieuwe opvangplaatsen zal de staat niet failliet gaan. In feite gaat het om een kleinschalige crisis, daarom is het niet uitbreiden van de opvangplaatsen een bewuste politieke beslissing.”

Lorenzo Durante Viola, algemeen coördinator van de Humanitaire Hub.

Mensen op de wachtlijst en gemiddelde wachttijd, per jaar tussen 2022 en 2024

Bron: Rapporten van maandelijkse contactvergaderingen 'Internationale Bescherming', georganiseerd door Myria

plan en zei dat ze de gemeenten niet extra wilde belasten, omdat die al veel steun gaven aan vluchtelingen uit Oekraïne. In 2022 [voerde ze ook aan](#) dat het spreidingsplan “*maar plaatsen [zou] opleveren over enkele maanden terwijl we nu dringend noodopvang nodig hebben*”. Deze argumenten tegen het spreidingsplan klinken bijzonder hol nu, meer dan drie jaar sinds de start van het tekort, de behoefte aan (nood)opvang alleen maar is toegenomen.

In het [nieuwe regeerakkoord](#) uit februari 2025 staat het plan om de mogelijkheid van een verplicht spreidingsplan uit de wetgeving te schrappen en wordt vooropgesteld dat lokale opvanginitiatieven zouden worden afgebouwd om opvang alleen nog in collectieve centra te laten plaatsvinden.

Amnesty International en andere middenveldorganisaties hebben aangedrongen op activering van het spreidingsplan, vergezeld van aanzienlijke steun aan gemeenten. Amnesty International is van mening dat het stopzetten van lokale opvanginitiatieven een vergissing zou zijn, omdat ze [positieve resultaten](#) hebben opgeleverd voor het welzijn en de sociale integratie van asielzoekers. Bovendien zouden ze [goedkoper](#) zijn dan grote collectieve opvangcentra.

Ontoereikende 'noodmaatregelen'

De noodmaatregelen van de overheid bleken evenzeer onvoldoende en pakken de oorzaak van het tekort niet structureel aan.

Zo huisvest Fedasil tijdelijk een klein aantal mensen - voornamelijk gezinnen met kinderen - in 'noodhotels'. Media en een van de advocaten waarmee Amnesty International sprak, berichtten over de ondermaatse leefomstandigheden in deze noodhotels. Asielzoekers – die verschillende maanden in deze hotels doorbrachten - [getuigden](#) over krappe kamers van ongeveer 10m² waar ze met wel vijf personen verbleven en die geïnfesteed waren met ongedierte zoals kakkerlakken. Ze beschreven ook slechte sanitaire voorzieningen, ontoereikende voedselvoorziening en een gebrek aan medische ondersteuning en sociale bijstand.

De autoriteiten hebben maatregelen genomen, zoals het aanwerven van extra personeel bij het CGVS om de achterstand weg te werken, om te proberen het proces van asielzoekers en vluchtelingen die het opvangnetwerk verlaten te versnellen en zo nieuwe opvangplaatsen vrij te maken. Het proces om buiten het opvangnetwerk stabiele huisvesting te vinden voor erkende vluchtelingen blijft echter [traag en moeilijk](#), waardoor de impact van de genomen maatregelen beperkt blijft.

In december 2024 besloot de federale regering ook om geen opvang meer te bieden aan mensen die al een beschermingsstatus genieten in een andere EU-lidstaat. Enkele weken later [schortte](#) de Raad van State de uitvoering van deze beslissing op.

In januari 2024 [waarschuwde](#) het Rode Kruis voor de barre winterse omstandigheden en benadrukte het de erbarmelijke situatie van mannelijke asielzoekers die door een gebrek aan onderdak gedwongen werden om buiten te slapen. De organisatie bood aan om “*honderden*” noodopvangplaatsen te creëren, zoals in ongebruikte opvangcentra voor jongeren. Het Rode Kruis kan echter niet handelen zonder een officieel verzoek van Fedasil, dat tot nu toe heeft geweigerd actie te ondernemen. In een [reactie](#) op de kwestie zei een vertegenwoordiger van Fedasil het volgende: “*Natuurlijk hebben we altijd een lijst met potentiële locaties. Het openen van meer plaatsen of het beoordelen van hun geschiktheid is ook een politieke beslissing.*” De verklaring toont aan dat het creëren van extra plaatsen niet het probleem is, maar wel het gebrek aan politieke wil.

Naast de impact op de asielzoekers zelf en de organisaties en vrijwilligers die hen bijstaan, heeft het feit dat België zijn verplichtingen niet nakomt ook gevolgen voor het personeel van overheidsinstanties zoals Fedasil. Daar heeft het personeel meerdere [stakingen](#) gehouden en zich in de [media uitgesproken](#) over de moeilijke werkomstandigheden en het menselijk leed waarvan ze getuige zijn. Een hoog personeelsverloop en frequente voorvallen van burn-out zijn een hardnekkige realiteit geworden.

NEGEREN VAN GERECHTELIJKE BEVELEN

Belgische rechtbanken hebben sinds 2021 meer dan 10.000 beslissingen uitgesproken waar ze de staat verplichten om een persoon op te vangen en daarbij dwangsommen opgelegd bij niet-naleving. De rechterlijke bevelen werden niet ten volle uitgevoerd: in de meeste gevallen heeft België niet onmiddellijk voor opvang gezorgd en de staat heeft geen enkele dwangsom betaald.

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft het optreden van België veroordeeld. Sinds november 2022 heeft het Hof in 2.282 (op 28 november 2024) zaken 'voorlopige maatregelen' getroffen. Die verplichten de Belgische staat om

de bevelen van lokale rechtbanken op te volgen door asielzoekers onderdak en materiële hulp te bieden. In juli 2023 [oordeelde](#) het Hof dat de staat zijn verplichtingen niet nakwam omdat een dergelijk gerechtelijk bevel niet werd uitgevoerd. Het Hof merkte op dat de autoriteiten “*systematisch nalieten*” om deze beslissingen uit te voeren. In juli 2024 [herhaalde](#) het Comité van Ministers, het orgaan dat belast is met het toezicht op de uitvoering van de arresten van het Hof, dat de door België genomen maatregelen onvoldoende zijn om het aanhoudende tekort aan opvangplaatsen aan te pakken.

De Belgische autoriteiten moeten stoppen te denken dat de verplichtingen uit het EU- en internationaal recht ondergeschikt zijn aan hun politieke agenda. Het migratie- en asielbeleid kan niet gebaseerd blijven op het consequent schenden van nationale en internationale wetten, het negeren van gerechtelijke bevelen en het met voeten treden van de rechten en waardigheid van mensen.

Het [nieuwe regeerakkoord](#) van februari 2025 specificeert geen maatregelen op korte termijn om het voortdurende falen in de opvang en huisvesting van asielzoekers aan te pakken, hoewel het aankondigt dat er een pakket maatregelen zal komen.

België is perfect in staat om het huidige opvangtekort op te lossen. Dat asielzoekers geen opvang krijgen is niet te wijten aan onvermogen, onvoldoende middelen of de omvang van de uitdaging. Het ontbreekt de autoriteiten tot nu toe eerder aan de politieke wil om het probleem op te lossen.

DISCRIMINERENDE GEVOLGEN VAN ONVOLDOENDE OPVANGPLAATSEN

De voorbije drie jaar hebben de autoriteiten een combinatie van discriminerende gendercriteria en zeer ondoorzichtige en arbitrair aandoende noties van 'kwetsbaarheid' gebruikt om te beslissen welke asielzoekers in aanmerking komen voor een opvangplaats.

De discriminerende en onwettige weigering van opvang aan alleenreizende mannen

Gedurende het grootste deel van deze periode hebben de autoriteiten vooral opvang geweigerd aan alleenreizende⁵ mannelijke asielzoekers die behoren tot groepen die racisme ondervinden. Zij worden door de overheid als minder 'kwetsbaar' beschouwd. Deze overtuiging is gebaseerd op [kwelijke genderstereotypen en is inherent discriminerend](#).

Om de manier waarop systemische rassendiscriminatie en xenofobie zich manifesteren en elkaar kruisen te begrijpen en aan te kunnen pakken, leggen internationale mensenrechtenstandaarden op dat staten statistische gegevens verzamelen (zie bv. CERD, [Concluding Observations on Belgium](#), paras. 5-6). Toch verzamelt de Belgische overheid geen gegevens

uitgesplitst naar zogenaamd ras of etniciteit, waardoor het moeilijk is om te bepalen wie het meest getroffen wordt door het falen van de staat om opvang te bieden. De algemene asielcijfers geven echter aan dat het allicht bijna uitsluitend gaat om mensen uit groepen die aan racisme worden blootgesteld. In 2024 was dit de [top 10 van nationaliteiten](#) van mensen die internationale bescherming zochten, in volgorde: Palestijns, Syrisch, Afghaans, Eritrees, Turks, Congolees (DRC), Guinees, Kameroens, Burundees en Georgisch.

In augustus 2023 [besloot](#) de federale regering om de opvang van alle alleenreizende mannen tijdelijk stop te zetten om tijdens de wintermaanden voorrang te geven aan gezinnen met kinderen. Het verzekeren van bescherming voor gemarginaliseerde groepen is essentieel om non-discriminatie te garanderen, maar deze beslissing treft disproportioneel alleenreizende mannen uit groepen die aan racisme worden blootgesteld. [Het beleid](#) voldoet niet aan de non-discriminatieverplichtingen doordat het individuen de kans op toegang tot opvang ontnemt louter op basis van hun geslacht en mensen disproportioneel treft op basis van hun etniciteit en nationale herkomst. Middenveldorganisaties [verzetten](#) zich tegen de redenering van de regering en wezen erop dat het beleid bestaande, maar onopgemerkte, omstandigheden van 'kwetsbaarheid' zou kunnen verergeren.

Op 13 september 2023 [schorste](#) de Raad van State, 's lands hoogste administratieve rechtbank, de beslissing en verklaarde dat de Belgische wet “*niet toestaat dat de [regering] een categorie asielzoekers, bestaande uit alleenstaande mannen, het recht op opvang te ontzeggen ten einde de moeilijkheden op te lossen waarmee ze beweert te kampen hebben*”. Toenmalig staatssecretaris voor Asiel en Migratie Nicole de Moor [reageerde](#) en gaf aan dat ze de uitspraak zou negeren en de opschorting voor alleenreizende mannen in de praktijk zou blijven uitvoeren. Opmerkelijk genoeg [erkende](#) de staatssecretaris dat het een onwettig besluit betrof en verwacht had dat de Raad van State haar zou terugfluiten.

Terwijl alleenreizende mannen het meest getroffen werden door het falen van de Belgische staat om opvang te voorzien, werd soms zelfs aan categorieën waarvan algemeen erkend wordt dat ze speciale opvangbehoeften hebben, de toegang geweigerd. Tussen 2021 en 2022 zijn er gevallen [gerapporteerd](#) van niet-begeleide kinderen jonger dan 18 jaar en gezinnen met kinderen die op straat moesten slapen omdat de autoriteiten er niet in slaagden hen onderdak te bieden.

Belemmeringen voor mensen die bescherming nodig hebben: genegeerde en verkeerd ingeschatte opvangbehoeften

Door het gebrek aan actie om voldoende veilige en legale manieren te garanderen om Europa te bereiken, worden [vluchtelingen](#) vaak gedwongen om hun toevlucht te nemen tot verraderlijke routes. Onderweg worden ze regelmatig blootgesteld aan gevaar of uitbuiting, onder andere door het

⁵ Doorheen dit document wordt 'alleenreizend' gebruikt om aan te geven dat de asielzoeker zonder familie naar België kwam.

gewelddadige grenscontrolebeleid van Europese staten. Deze ervaringen kunnen de schade verergeren die mensen oplopen die op de vlucht zijn voor gewapende conflicten, vervolging of mensenrechtenschendingen.

+12.000

Aantal gerechtelijke beslissingen

15.599.800 €

Totaal van de dwangsommen

Bron: [Rapporten van maandelijkse contactvergaderingen 'Internationale Bescherming'](#), georganiseerd door Myria en de Commissie Binnenlandse Zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken

Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens [erkent](#) asielzoekers over het algemeen als deel van “*een bijzonder kansarme en kwetsbare bevolkingsgroep die speciale bescherming nodig heeft*”. Asielzoekers die minderjarig zijn, niet-begeleide minderjarigen, personen met een handicap, ouderen, zwangere vrouwen, alleenstaande ouders met minderjarige kinderen, slachtoffers van mensenhandel, personen met een ernstige ziekte, personen met psychische problemen en personen die folteringen hebben ondergaan, die zijn verkracht of aan andere ernstige vormen van psychologisch, fysiek of seksueel geweld zijn blootgesteld, zoals slachtoffers van vrouwelijke genitale verminking, hebben recht op specifieke vormen van opvang onder de EU-wetgeving ([Opvangrichtlijn 2024](#), art. 19.2 en Hoofdstuk IV).

Deze normen zijn er om alle asielzoekers adequate bescherming te bieden, rekening houdend met hun specifieke omstandigheden. De Belgische autoriteiten verenigen het begrip ‘kwetsbaarheid’ echter om mensen die zij niet ‘kwetsbaar genoeg’ achten uit te sluiten van toegang tot hun mensenrechten.

Advocaat Benoit Dhondt, gespecialiseerd in migratierecht, bekritiseerde het Belgische systeem van opvang koppelen aan kwetsbaarheid als gebrekkig. Hij stelde dat het “*een manier is geworden om niet iedereen effectief zijn rechten toe te kennen, maar eerder om de schaarste van het feitelijke genot van die rechten te beheren*.” In dit systeem heeft “*niet iedereen een recht, maar alleen de kwetsbaren - en niet alleen de kwetsbaren, alleen de meest kwetsbaren*.”

De gebrekkige visie van de autoriteiten op kwetsbaarheid kan ertoe leiden dat mensen met aandoeningen die geen (duidelijke) lichamelijke symptomen meebrengen of die een gespecialiseerde diagnose vereisen, niet worden geïdentificeerd en niet worden begeleid. Advocaat Cécile Taymans legde uit

dat het bewijzen van kwetsbaarheid een uitdaging is voor dak- of thuisloze mensen. Ze verklaarde dat terwijl mensen met duidelijk zichtbare aandoeningen vaak herkend worden als kwetsbaar, anderen medische expertise nodig hebben die moeilijk te verkrijgen is “*als je op straat leeft*”. Als ze er al in slagen contact op te nemen met een gespecialiseerde zorgverlener, “*kan het langer dan een maand duren vooraleer je een afspraak hebt*”, zegt ze.

Asielzoekers die met Amnesty International spraken, wezen op tekortkomingen in de beoordeling van kwetsbaarheid door de autoriteiten. Sayed, een 27-jarige Afghaan die van eind oktober 2022 tot begin 2023 dakloos was, benadrukte hoe mensen zichtbare verwondingen moeten vertonen om als kwetsbaar te worden beschouwd en op hun beurt in aanmerking te komen voor huisvesting: “*Mensen moeten met verwondingen laten zien dat ze niet buiten kunnen blijven - het moet een ernstige verwonding zijn*.” Sayed meldde dat mensen zelden worden beoordeeld door psychologen of medisch personeel en dat er een duidelijk verschil is in de manier waarop lichamelijke en geestelijke aandoeningen worden behandeld: “*De autoriteiten boden onderdak aan mensen met zichtbare fysieke verwondingen. Mensen met mentale problemen waren niet belangrijk*.”

“Als je [een] hartaanval of kanker hebt, geven ze niet om je.”

Hassan, een Syrische man

Ahmet en Baraa, Palestijnse mannen die in een kraakpand woonden, vertelden over hun leven met iemand met psychische problemen die geen huisvesting had en in een kraakpand moest wonen. Over het verwarde en grillige gedrag van de man merkten ze op: “*Hij hoort niet op straat te zijn. Er moet voor hem gezorgd worden*.” Zonder steun van de overheid zorgden de mensen die in het kraakpand woonden voor hem door eten en drinken te kopen. Ahmet en Baraa vertelden ook hoe volgens hen “*verwondingen veroorzaakt door oorlog*” en andere aandoeningen, zoals een afwijking aan de ruggengraat, over het hoofd worden gezien. Ahmet beschreef een man met een ernstige beenwond door een explosief, die worstelde om in de kou te overleven.

Hassan, een Syrische man, herinnerde zich een ontmoeting met een asielzoeker met een chronische hartaandoening die al twee maanden op straat leefde: “*Als je [een] hartaanval of kanker hebt, geven ze niet om je*.”

Middenveldorganisaties merken op dat de toepassing van het criterium 'kwetsbaarheid' willekeurig lijkt te zijn. *“Er is geen vaste procedure om kwetsbaarheid te beoordelen, tenminste niet een die gebaseerd is op wetenschappelijke of juridische principes. De criteria zijn grotendeels gebaseerd op geslacht en leeftijd, en de definitie van kwetsbaarheid verschuift met de tijd. Naarmate opvangplaatsen schaarser worden, stijgt ook de drempel om als kwetsbaar beschouwd te worden”,* zei Thomas Willekens van Vluchtelingenwerk Vlaanderen. Hij voegde eraan toe: *“Momenteel voert de Dienst Vreemdelingenzaken kwetsbaarheidsscreenings uit. Alleenreizende mannen krijgen meestal een bericht dat er geen opvang beschikbaar is en moeten zich inschrijven op een wachtlijst. Verder is het proces zeer subjectief - als een bepaalde man sympathie weet op te wekken bij een personeelslid, kan hij misschien onderdak krijgen.”*

Amnesty International vroeg Fedasil om informatie over de criteria en het proces voor het toekennen van prioriteiten aan de opvangbehoeften van mensen, en om richtlijnen voor het beoordelen van kwetsbaarheid. Ze antwoordden dat ze *“niet alle relevante informatie kunnen aanleveren”*.

BEPERKTE TOEGANG TOT GEZONDHEIDSZORG

Het gebrek aan opvang ontnemt mensen niet alleen huisvesting, maar tast ook het genot van andere mensenrechten aan. Zonder onderdak worden asielzoekers geconfronteerd met tal van belemmeringen om toegang te krijgen tot gezondheidszorg, waardoor hun situatie verder verslechtert.

Volgens de wet hebben asielzoekers die geen opvang kregen, recht op dezelfde soorten gezondheidszorg als mensen die in een opvangcentrum van de overheid wonen ([Opvangwet](#), sectie IV). In de praktijk ondervinden asielzoekers zonder opvang echter veel problemen bij de toegang tot gezondheidszorg.

In collectieve opvangcentra van de overheid hebben bewoners [toegang tot gratis medische zorg](#) via medische teams ter plaatse of aangewezen externe artsen. Medicijnen worden gratis verstrekt en indien nodig wordt er doorverwezen naar specialisten of ziekenhuizen. Medisch personeel in de centra voert gezondheidscontroles uit op besmettelijke ziekten, geeft vaccinaties en biedt gespecialiseerde zorg voor zwangere personen, baby's en jonge kinderen. Bewoners moeten zelf de kosten betalen als ze ervoor kiezen om een dokter te bezoeken buiten de aangewezen opties. Voor tweedelijnszorg is een *requisitorium* (een document van Fedasil waarin staat dat het agentschap de relevante kosten zal dekken) nodig om de kosten vergoed te krijgen.

Wanneer mensen in door de staat beheerde lokale opvanginitiatieven verblijven, moeten ze eerst een aanvraag indienen bij hun lokale OCMW om een requisitorium te krijgen.

In opvangcentra die door ngo's worden beheerd, kan medi-

sche zorg ter plaatse worden verstrekt, maar voor externe zorg is nog steeds een aanvraagformulier van Fedasil nodig.

Mensen die niet gehuisvest zijn moeten een paar dagen voor hun bezoek aan een zorgverlener een requisitorium aanvragen bij Fedasil, of zorgverleners kunnen het in hun naam aanvragen. De aanvraag moet goedgekeurd worden opdat Fedasil de kosten zou dekken. In dringende gevallen, waar voorafgaande goedkeuring niet mogelijk is, zijn er uitzonderingen mogelijk waarbij mensen achteraf een aanvraag kunnen indienen en hun medische kosten vergoed krijgen. In zeldzame gevallen is het ook mogelijk om een requisitorium aan te vragen op dezelfde dag als de zorgafpraak. Requisitoria zijn nodig voor alle consultaties en behandelingen, inclusief bij huisartsen, tandartsen, psychologen, specialistische zorg en voor medische beeldvorming. Apotheken en ziekenhuizen zijn echter vrijgesteld, omdat de vergoeding voor deze diensten geautomatiseerd is. Medicijnen worden gratis verstrekt met een voorschrift en voor sommige medicijnen is aanvullende toestemming nodig. In het geval van een ziekenhuisopname of een geplande operatie moet de eerstelijnszorgverlener een medisch verslag indienen bij Fedasil om de kosten voor de asielzoeker vergoed te krijgen. Sommige medische diensten kunnen bijkomende voorwaarden of kosten inhouden voor asielzoekers.

Dokters van de Wereld, een organisatie die medische zorg verleent aan risicogroepen, vertelde Amnesty International over verschillende barrières die eerstelijnszorgverleners tegenkomen bij het leveren van (kwaliteits)zorg aan asielzoekers die geen onderdak kregen van de overheid. Deze omvatten onder andere een gebrek aan kennis bij zorgverleners over de gezondheidszorg waarop asielzoekers recht hebben en een gebrek aan bewustzijn over de gezondheidseffecten van het leven op straat. Samen met Fedasil en organisaties zoals het Rode Kruis biedt de ngo hulpmiddelen aan eerstelijns gezondheidswerkers om hen over deze aspecten voor te lichten.

Dokters van de Wereld vermeldde ook administratieve en financiële drempels voor asielzoekers om toegang te krijgen tot gezondheidszorg. Verschillende asielzoekers uitten tegenover Amnesty International hun frustratie over administratieve vereisten die hen aanzienlijke vertragingen opleverden bij de behandeling van hun gezondheidsproblemen. Dit was het geval

“De straat wordt het grootste psychiatrische ziekenhuis van Brussel.”

Infirmiers de Rue, een medisch-sociale vereniging die hulp biedt aan daklozen

voor Mamadou, een mannelijke zwarte asielzoeker die geen opvang van de staat had gekregen. Fernando, een Afrikaanse man met een ernstige gezondheidstoestand, benadrukte erg dankbaar te zijn voor de medische behandeling die hij in België kreeg. Maar ook hij had het over moeilijkheden met administratieve vereisten en de vertraging die dit veroorzaakte om de nodige medische zorg te krijgen.

Een andere geïnterviewde, Thaer, een jonge Palestijnse man, vertelde over zijn pijnlijke ervaring toen hij medische hulp zocht. Hij vertelde Amnesty International dat het Rode Kruis hem had aangeraden naar “een speciaal ziekenhuis” te gaan. Hij probeerde via Fedasil een afspraak te maken, maar kreeg herhaaldelijk te maken met vertragingen, ondanks het feit dat hij hevige pijn had. Thaer zei: “De eerste keer huilde ik. En toen zei een vrouw: ‘Oh, je moet morgen komen’. Ik kwam morgen. Toen zei ze [weer]: ‘Kom morgen.’ Maar ik [had] pijn.” Omdat hij geen snelle hulp kon vinden, kon hij uiteindelijk terecht bij een Arabisch sprekende arts in Brussel die hem gratis zorg verschaftte. Hij hoorde over de arts via andere asielzoekers die op straat leefden. Thaer beschreef dat hij zich afgewezen en slecht behandeld voelde. Hij vond het gebrek aan ondersteuning frustrerend: “Het is heel moeilijk... Je hebt

pijn en als je tegen iemand zegt ‘ik heb pijn’, wonden ze zich af.”

Ali, een man uit Afghanistan, vertelde Amnesty International hoe hij hevige pijn in zijn hand had gekregen. Op de vraag of de asielinstanties een medische controle hadden gedaan, antwoordde hij dat ze hem een medische afspraak hadden gegeven, “maar het was onmogelijk om te weten hoe ik daar moest komen. [De autoriteiten] gaven me een papier. Maar ik had geen telefoon, geen internet. Ik heb geen geld voor [...] eten - hoe kan ik internet kopen? Hoe kan ik een telefoon kopen?”

Organisaties – zoals het [Rode Kruis](#) met zijn Refugee Medical Point, [Artsen zonder Grenzen](#) en de [Humanitaire Hub](#) – helpen om medische ondersteuning te bieden, soms met financiële steun van de overheid, en maken zo gezondheidszorg toegankelijker voor asielzoekers die geen opvang krijgen.

Lorenzo Durante Viola, de algemeen coördinator van de Humanitaire Hub, vertelde Amnesty International dat hun dienst niet is uitgerust om aan de grote vraag te voldoen. Om toegang te krijgen tot hun gezondheidsdiensten moeten men-

Iemand wordt onderzocht door een arts van Dokters van de Wereld in de Humanitaire Hub in Brussel.
© Karim Abraheen voor Amnesty International

sen 's ochtends naar de Hub gaan. Op dat moment worden tickets of volgnummers voor die dag uitgedeeld. Het aantal tickets dat wordt uitgedeeld geeft het aantal mensen aan dat door een gezondheidswerker zal worden gezien: *“Voor somatische gezondheidszorg kunnen we gemiddeld 15 tickets per dag geven, afhankelijk van het aantal vrijwillige artsen, verloskundigen en verpleegkundigen dat die dag beschikbaar is. Dit betekent dat we slechts op 67% van de aanvragen kunnen ingaan en dat we elke dag meerdere mensen moeten afwijzen. In 2024 moesten we 1.269 verzoeken afwijzen.”*

Dit gebrek aan voldoende gezondheidszorg voor asielzoekers en anderen wordt bevestigd door Ulysse, een Brusselse organisatie die psychologische ondersteuning biedt aan vluchtelingen die psychisch kwetsbaar zijn, in het bijzonder wie nog geen wettig verblijf heeft. Ondine Dellicour, co-coördinator van Ulysse deelde met Amnesty International: *“Er is al jaren een totale verzadiging van alle geestelijke gezond-*

heidsdiensten in Brussel, maar toch is de financiering de jongste 20 jaar onveranderd gebleven.” Sinds België zijn verplichtingen met betrekking tot opvang niet meer nakomt, vertonen de mensen die met therapie starten bij Ulysse een slechtere mentale gezondheid. 54% van de mensen die in 2023 hulp vroegen bij Ulysse waren asielzoekers. Ze merkt op: *“De achteruitgang van de leefomstandigheden van onze patiënten heeft een aanzienlijke invloed op hun geestelijke gezondheid. Het feit dat niet wordt voldaan aan basisbehoeften vergt ernstige aandacht en hulp. Depressie, trauma's en andere psychologische problemen worden daarom vaak naar achteren geschoven in de volgorde van prioriteiten. Voor mensen die traumatische ervaringen hebben meegemaakt, is de prioriteit om te proberen hen weer een veilig gevoel te geven. Geen opvang krijgen veroorzaakt onzekerheid. De herhaalde cyclus van uitsluiting en onveiligheid hier in België maakt ons werk als instelling voor geestelijke gezondheidszorg veel moeilijker.”*

“Voor mensen die traumatische ervaringen hebben meegemaakt, is de prioriteit om te proberen hen weer een veilig gevoel te geven. Geen opvang krijgen veroorzaakt onzekerheid. De herhaalde cyclus van uitsluiting en onveiligheid hier in België maakt ons werk als instelling voor geestelijke gezondheidszorg veel moeilijker.”

Ondine Dellicour, co-coördinator van Ulysse

HOOFDSTUK 2

Hoe dakloosheid het leven en de toekomstkansen van asielzoekers in België beïnvloedt

DE SITUATIE VOOR WIE OP STRAAT OF IN KRAAKPANDEN LEEFT

Asielzoekers die geen opvang krijgen van de overheid hebben moeite om alternatieve huisvesting te vinden. Velen vinden noodgedwongen onderdak in leegstaande gebouwen of verlaten panden ('kraakpanden'), of leven op straat waar ze geïmproviseerde, tijdelijke beschutting zoeken of maken. In juni 2024 [identificeerden](#) middenveldorganisaties ongeveer 20 van dergelijke kraakpanden in het Brusselse Gewest. Deze panden boden onderdak aan meer dan 500 mensen, meestal geracialiseerde mensen en ook kinderen jonger 18 jaar.

De leefomstandigheden in sommige van deze informele onderkomens en kraakpanden worden als erbarmelijk omschreven. Artsen zonder Grenzen bracht 342 bezoeken aan kraakpanden om medische hulp te bieden. De organisatie [verklaarde](#) dat tussen januari 2022 en augustus 2023 “*de belangrijkste medische problemen die werden vastgesteld direct verband hielden met de moeilijke en vaak onhygiënische omstandigheden waarin de mensen leefden.*” Geestelijke gezondheidsproblemen zoals psychotische stoornissen, posttraumatische-stressstoornissen en depressie kwamen ook veel voor en “*werden verergerd door de onveiligheid en onzekerheid die mensen ervoeren bij aankomst in België, wat er in sommige gevallen toe leidde dat mensen zelfdoding overwogen of een poging daartoe begingen.*”

Tijdelijke, informele verblijfplaatsen in de vorm van tentjes en kartonnen beschutting kwamen veel voor in de buurt van de voormalige registratiecentra Klein Kasteeltje en Pacheco. Ze werden meestal na een bepaalde tijd ontmanteld, bijvoorbeeld als gevolg van politieoperaties, maar werden vaak snel weer opgebouwd. Amnesty International interviewde Fernando, Hassan, Thaer en Ali, geracialiseerde asielzoekers die allemaal ervaren hebben hoe het is om buiten te slapen in de informele verblijfplaatsen die buiten de registratiecentra werden opgezet.

Hassan, een Syrische man die Aleppo ontvluchtte in 2012, zei dat hij drie maanden op houten pallets sliep in de buurt van Pacheco, het centrum waar mensen hun aanvraag voor internationale bescherming registreerden tussen augustus 2022 en oktober 2024. Hij deed dit samen met ongeveer 60 anderen, voornamelijk afkomstig van Afrikaanse landen en Palestina. Tijdens zijn verblijf daar deed hij vrijwilligerswerk als vertaler voor organisaties die asielzoekers bijstonden aan het registratiecentrum en voor het Rode Kruis. Ook Fernando, een man uit een Afrikaans land met een ernstig gezondheidsprobleem, en Ali, een Afghaanse man, vertelden afzonderlijk dat zij meerdere weken buiten sliepen aan het Klein Kasteeltje, toen het registratiecentrum voor internationale bescherming.

Mensen die door Amnesty International werden geïnterviewd, beschreven hoe overleven sterk afhankelijk was van steun van buitenaf. “*Om daar te overleven,*” vertelde Hassan, “*is er*

“Ik bevond mezelf op straat met nul hulp eigenlijk, niets. Bij Pacheco 44 [het centrum waar mensen internationale bescherming aanvragen], is het Rode Kruis boven en ... mensen slapen [op een plek onder de trap naar het gebouw], dus ik heb daar een bed gemaakt en geslapen. Ik vond een houten pallet en ik had een vijfsterrenbed. Voor [asielzoekers] is het een vijfsterrenbed, geloof me. Het beschermt je tegen de regen.”

Hassan, een Syrische man.

maar één manier: weten wie helpt met voedsel en kleding.” Hij wees ook op de beperkte mogelijkheden voor persoonlijke hygiëne: “Douches en [sanitaire voorzieningen] – je kan soms in koffiebars terecht of als je iemand kent kan je daar douchen – of het toilet in het ziekenhuis gebruiken.”

Fernando zei dat hij moest “bedelen om geld” en beschreef dat hij zich onveilig voelde nadat zijn bezittingen waren gestolen. Voor Ali, een Afghaanse man, werd de strijd om op straat te slapen in Brussel eind 2022 nog verergerd door de barre weersomstandigheden. “Eerst sliep ik [...] in een slaapzak, maar [die was erg] koud. Ik kocht hem in de winter voor 10 euro - [het was] min, ik weet niet zoveel graden,” vertelde hij. Hij kreeg wat hulp van de lokale moslimgemeenschap, die hem een tent en wat eten bezorgde. “Ik wist niet hoe ik mensen moest vragen om me te helpen: ‘waar is het toilet, de doucheruimte, de moskee?’”

Nood- of nachtopvangcentra, beheerd door de overheid of middenveldorganisaties, bieden gratis tijdelijke opvang voor dak- en thuislozen, maar vormen geen oplossing op de lange termijn. Drie weken na het registreren van zijn asielaanvraag kreeg Fernando een slaapplek toegewezen in de nachtopvang van Samusocial. Deze Brusselse organisatie biedt noodhulp, waaronder onderdak, medische zorg en sociale ondersteuning aan daklozen en bepaalde groepen met bijzondere noden, zoals asielzoekers. Fernando moest elke ochtend voor 9 uur het centrum verlaten. Hij beschreef het gevoel van onzekerheid waarmee hij werd geconfronteerd toen hij zijn toevlucht zocht in deze opvangcentra om een slaapplek te vinden: “Als je belde voor een plaats, moest je wachten tot ‘s middags of zelfs tot 14u [om te weten of je daar effectief kon slapen]. Als er geen plek was, moest je ergens anders gaan slapen.” In een andere nachtopvang waar hij verbleef golden strikte schema’s: “Je kon alleen blijven als je tussen 18u en 20u aankwam en je moest om 7u vertrekken [...] na het ontbijt.”

Fernando, Hassan en Ali uitten hun frustratie over het gebrek aan actie vanuit de overheid. Zo betreurde Hassan: “Ik denk

niet dat het komt doordat ze geen plaatsen hebben, maar ze proberen ons in een slechte situatie te duwen [...] We hebben een klein plekje nodig om ons warm te houden, we hebben geen 5-sterrenservice nodig.” Ali deelde dit gevoel: “Ze geven niet om het feit of ik dood ben of levend.”

Thaer, een 24-jarige Palestijnse man die in Libanon woonde en daar werkte als verpleegkundige, kwam in de zomer van 2023 aan in België. “Toen ik hier aankwam, was wat er gebeurde heel anders dan ik had gedacht,” herinnerde hij zich. “Ik wilde naar België komen, mijn studie als verpleegkundige voortzetten en werken. [...] En voor de mensen, [...] ik vind de mensen erg aardig en ze hebben een groot hart, een puur hart.”

Ondanks dat Thaer zich direct na zijn aankomst registreerde, kreeg hij meerdere maanden geen opvang. Lange tijd na zijn aankomst sliep hij nabij Pacheco, schuilend in de tramtunnels waar hij beschermd was tegen de regen, samen met andere mensen. “Het was heel moeilijk... omdat de temperatuur hier anders is dan in mijn land. Het is heel koud en je voelt het, en de pijn van de kou...” Hij zei ook dat hij zich altijd onveilig voelde en kwetsbaar voor geweld.

Toen Thaer werd gevraagd hoe zijn dag eruitzag toen hij op straat sliep, vertelde hij: “Ik was in shock. Want als je hier toekomt, kun je niemand vinden die je helpt, of een schone en veilige plek vinden om te slapen [...] Ik wil niet dat iemand hetzelfde doormaakt als ik. Als je wakker wordt, zegt je hoofd ‘error’ [d.w.z. in een staat van verwarring of shock]. Soms voelt het als een droom [alsof wat er gebeurt niet echt is]. Je begint veel na te denken: wat moet ik doen? [...] Maar niets zal helpen.”

Sinds hij in België is, reisde Thaer het land door om hulp te zoeken en een plek om te slapen bij vrienden: “Elke dag ging ik van huis naar huis gedurende 4 en een halve maand.”

De ervaring van Thaer nam uiteindelijk een gelukkige wending door de solidariteit die mensen in België hem toonden. Een

“Toen ik hier aankwam, was wat er gebeurde heel anders dan ik had gedacht,” herinnerde hij zich. “Ik wilde naar België komen, mijn studie als verpleegkundige voortzetten en werken. [...] En voor de mensen, [...] ik vind de mensen erg aardig en ze hebben een groot hart, een puur hart.”

Thaer, een 24-jarige Palestijnse man

Mensen die opvang geweigerd werden, overleven in tenten dichtbij het Klein Kasteeltje. © Belga / Nicolas Landemard / Le Pictorium

familie in België nam contact met hem op om hem uit te nodigen bij hen te komen wonen: “[Zij] hebben me veel geholpen, [...] met het werk, met de taal. [...] [Zij] vertrouwen me en hebben het geprobeerd, en ze openden [hun] huis en hart.” Vandaag werkt Thaer als poetshulp en leert hij Nederlands.

Anderen hadden minder geluk.

Sommige mensen vonden een plek om te slapen in treinstations. Mamadou, een zwarte man die asiel zocht in België, arriveerde in juni 2024. Een paar maanden sliep vlakbij het station Brussel-Zuid, samen met anderen die dakloos waren. “Soms kun je niet slapen door de kou... Het was niet veilig. Soms kwam de politie en zette ons eruit,” herinnerde hij zich. “Er zijn goede en slechte dagen,” legde Mamadou uit. “Sommige dagen komt de politie niet en komen er vriendelijke mensen voorbij die je eten of muntjes geven, maar op andere dagen blijf je 24 uur zonder eten.” Hij beschreef ook de uitdagingen bij het proberen toegang te krijgen tot essentiële diensten: “Een uur lopen in een stad die je niet kent, naar een plek waar je eten en een douche kunt krijgen, lijkt haalbaar als je de dagen voor de wandeling geslapen en gegeten hebt.

Het is moeilijk om ergens te komen als je nauwelijks geslapen hebt en met een lege maag.” Op het moment van het interview was Mamadou tijdelijk ondergebracht in een hotel dat betaald en geregeld werd door het Burgerplatform BEL-Refugees, een grassroots organisatie die zich inzet voor de rechten van asielzoekers en migranten in België. Hij vernemde echter dat zijn verblijf daar vijf dagen na het interview zou eindigen.

Dokters van de Wereld beschreef aan Amnesty International hoe veiligheid en stabiliteit geleidelijk de gemoedstoestand van iemand kunnen veranderen: “We zien dit in de noodopvangcentra. Wanneer een organisatie mensen een plek geeft om twee à drie dagen te verblijven, zullen mensen eten, zich wassen en slapen. Als ze twee tot drie weken krijgen, eten en slapen ze in de eerste week. In de tweede week beginnen ze medische hulp te vragen. Dit gebeurt pas als ze uitgerust, opgewarmd zijn en een bed hebben. En pas in de derde of vierde week vragen ze om sociale, juridische of administratieve hulp. Op dat moment zijn ze een beetje meer in orde, een beetje meer zichzelf. Ze vinden de mentale ruimte om weer plannen te maken.”

FOCUS CASE: SAYED'S VERBLIJF IN HET 'PALAIS DES DROITS'

Een van de meest opmerkelijke kraakpanden bevond zich in de Rue des Palais in Brussel en werd ironisch 'Palais des Droits' ('Paleis der Rechten') genoemd. In dit gebouw, dat diende als nachtopvang, verbleven enkele honderden mensen en op een bepaald moment zelfs 1.000 mensen. Volgens de sociale screeningsdienst, die door de overheid en middenveldorganisaties was opgezet, waren in januari 2023 meer dan 700 van de bewoners asielzoekers.

Het gebouw werd sinds oktober 2022 als kraakpand gebruikt. In februari 2023 besloten de autoriteiten het gebouw te ontruimen en de asielzoekers die daar verbleven naar tijdelijke opvangplaatsen elders te verplaatsen. Ngo's uitten zich bezorgd over de manier waarop de ontruiming plaatsvond. Er kwamen meldingen dat de autoriteiten er niet in slaagden onderdak te vinden voor ongeveer 200 mensen die uit het kraakpand waren gezet.

Media en ngo's berichtten over de zeer uitdagende leefomstandigheden in dit gebouw, met onder meer een beperkte toegang tot basisvoorzieningen zoals hygiëne, sanitaire voorzieningen en voedsel, en daarenboven meldingen van infectieziekten, zoals schurft en difterie.

Toen er in januari 2023 brand uitbrak in het kraakpand, berichtten de media dat veel mensen niet door de politie geëvacueerd wilden worden uit angst dat ze niet terug naar binnen mochten.

Sayed, een 27-jarige man uit Afghanistan, vertelde aan Amnesty International dat hij vier maanden in het 'Palais des droits' verbleef, van oktober 2022 tot begin 2023. Hij diende kort na zijn aankomst in België een asielaanvraag in, maar de autoriteiten vertelden hem dat er geen opvang was. "Ze [...] vertelden me: 'geen centrum' en gaven me [...] de kaart naar de Humanitaire Hub [...]. Ze zeiden dat er geen plek

Een van de meest opvallende kraakpanden in Brussel in de Paleizenstraat – omgedoopt tot 'Paleis der Rechten'. © ID/ Tine Schoemaker

was, geen lege plaatsen in de centra. De opvangautoriteiten vertelden me niets [over opvangplaatsen]: 'het ligt niet in onze handen.' Met de hulp van een andere Afghaanse man was Sayed naar het kraakpand geleid, dat aan hem werd beschreven als een plek "om 's nachts te slapen... waar je beschermd bent tegen de regen." Hij verwachtte een door de overheid beheerde faciliteit, maar werd geconfronteerd met een harde realiteit: "Ik zag een rij karton," herinnerde hij zich. "In het begin was het goed genoeg, er waren toiletten en douches, en sommige mensen brachten in de namiddag eten. Maar langzaam werd het volledig een slagveld. De douches en toiletten waren na verloop van tijd kapot... Urine stroomde over naar de plek waar je sliep, we moesten het met de borstel weghouden." Hij merkte de afwezigheid van overheidssteun op en zei dat alleen "gewone Belgen" – vrijwilligers die niet voor de overheid werkten – naar het kraakpand kwamen om eten en warme kleren te brengen.

Volgens Sayed huisde het kraakpand voornamelijk alleenreizende mannen van verschillende nationaliteiten, waaronder Afghanen, Burundezers, Pales-

tijnen en Syriërs. Het aantal mensen dat daar verbleef varieerde, maar soms woonden er wel 1.000 mensen, verspreid over drie verdiepingen. "Elke matras lag achter de andere," zei hij, en beschreef chaotische omstandigheden. Sayed herinnerde zich hoe enkele lokale vrijwilligers eten brachten omdat er geen steun was van de overheid. Dit was echter vaak onvoldoende om iedereen van eten te voorzien, wat leidde tot gevechten tussen de bewoners van het kraakpand.

Sayed vertelde dat de politie naar het kraakpand kwam en voor de ingang stond, "mensen er niet in of uit liet" en ingreep "wanneer er iets gebeurde." Terugblikkend op de brand in januari 2023 in het kraakpand, zei hij: "We waren naar de Humanitaire Hub gegaan om te eten en toen we terugkwamen, zagen we de politieauto's en de politie stond bij de deur; de mensen binnen zaten vast en anderen [werden tegengehouden om naar binnen te gaan]." De media berichtten dat "(v)ier mensen vergiftigd waren [door rookinhaling van de brand], maar er waren geen slachtoffers die naar het ziekenhuis moesten voor verdere behandeling."

Hoe politie omgaat met het falende opvangbeleid

De Belgische autoriteiten hebben regelmatig asielzoekers uit [geïmproviseerde onderkomens](#) of kraakpanden gezet, terwijl ze tegelijk geen opvang voorzagen voor hen. De politie [verwijderde of vernietigde vaak geïmproviseerde tentenkampen die nabij het registratiecentrum waren opgezet](#), waardoor mensen zonder onderdak achterbleven.

Enkele mensen die met Amnesty International spraken, deelden hun negatieve ervaringen met de politie tijdens ontruiming van geïmproviseerde, tijdelijke schutplaatsen en kraakpanden. Twee van hen meldden gevallen van excessief geweld. Anderen vertelden over agressief taalgebruik, harde behandeling en de vernietiging van persoonlijke bezittingen.

Deze incidenten zijn des te signifikanter gezien het feit dat de

overgrote meerderheid van degenen die getroffen zijn door het falen van België om opvang te bieden, mannen treft uit groepen die met racisme te maken hebben. Amnesty International heeft België herhaaldelijk [opgeroepen](#) om meer inspanningen te doen om etnisch profileren door de politie te stoppen. In 2021 identificeerde het Comité voor de Eliminering van Rassendiscriminatie (CERD) etnisch en raciaal profileren door de Belgische politie als een *"hardnekkig probleem"*. Het Comité [riep de staat op](#) ervoor te zorgen dat deze praktijk expliciet verboden wordt en uitte bezorgdheid over *"het gebrek aan uitgebreide gegevens, uitgesplitst naar etniciteit of nationale oorsprong, over personen die het doelwit zijn van identiteitscontroles en slachtoffers van raciaal of etnisch profileren"*. Hoewel er enige vooruitgang is geboekt, met name op het gebied van bewustwording rond het probleem, heeft België geen van deze aanbevelingen volledig uitgevoerd.

FOCUS CASE: HET VERHAAL VAN AHMET EN BARAA – TWEE PALESTIJNSE MANNEN DIE EEN GEWELDDADIGE UITHUISZETTING DOOR DE POLITIE IN BRUSSEL ERVAARDEN

Ahmet en Baraa, beide Palestijnse mannen die Gaza kort voor 7 oktober 2023 ontvluchtten, kwamen in september 2024 aan in België. Toen Ahmet in Brussel aankwam, leidde een vriend hem naar een kraakpand. Na twee nachten buiten slapen bij de *Beurs* [een beroemd historisch gebouw dat vandaag als recreatieplek voor het publiek wordt gebruikt], vond Baraa ook zijn weg naar hetzelfde kraakpand. Het kraakpand, dat werd beschreven als een oud gebouw van vier verdiepingen in Brussel, herbergde meer dan 30 mensen, zes of zeven per kamer, onder moeilijke omstandigheden. Ahmet beschreef hoe het kraakpand geen warm water, matrassen of dekens had. Hij herinnerde zich dat hij op een dun deken sliep en geen eten had: *"Het was koud. [...] Je kunt sterven van de honger, en niemand zal het weten. Niemand zal je helpen."* Hij zei dat sommige mensen in België die van hun situatie wisten, eten brachten, maar dat dit niet voldoende was.

Beide mannen hebben enorme persoonlijke verliezen ervaren. Ahmet zei: *"Ik ben veel familieleden en vrienden verloren. Mijn moeder is ernstig gewond, mijn broers en zus ook. Ik dacht in hun plaats: 'Ik moet gewoon overleven.'" Baraa vertelde hoe hij in 2006 zijn moeder en zus verloor, en hoe zijn vader en 31 andere familieleden werden gedood tijdens de [aanhoudende genocide](#) van Israël tegen Palestijnen in Gaza.*

De mannen herinnerden zich dat na drie weken de politie kwam om mensen uit

het kraakpand te zetten: *"Ze begonnen alle deuren in te slaan, iedereen eruit te schoppen... de politie brak alles wat we hadden,"* vertelde Ahmet aan Amnesty International. Volgens de mannen gebruikte de politie traangasgranaten en fysiek geweld tegen hen tijdens de ontruiming, en ontnamen ze hen de weinige bezittingen die ze hadden. Ahmet zei dat een politieagent hem had geschopt en geslagen, ook op een eerdere verwonding. De politie bracht honden mee en onderwierp de bewoners aan vernederende behandeling: *"Een oude man was zich net [aan het aankleden] en vroeg de politie: 'Mag ik me eerst aankleden?' De politie zei 'nee', en hij moest in zijn T-shirt naar buiten,"* herinnerde Ahmet zich.

Ahmet herinnerde zich ook een groep politieagenten die hij beschreef als agenten van de federale politie: *"Ze kwamen binnen als een storm, schopten ons eruit en vertrokken. Ze begonnen mensen te schoppen en te slaan. De meeste [mensen] waren niet volledig aangekleed, maar werden de koude ingestuurd. Die oude man [die eerder werd genoemd] sloot de kamer af om binnen te blijven. De politie kwam binnen, greep hem van zijn stoel en duwde hem naar buiten."*

Baraa zelf ervoer geen geweld van de politie, maar deelde hoe hij zag hoe anderen door politieagenten werden geslagen, *"voornamelijk met hun blote handen."*

Beide mannen verloren bezittingen tijdens de gedwongen uithuiszetting. *"Toen we terugkwamen, waren 10 gsm's*

kapot," zei Ahmet. *"Ik ben veel bezittingen verloren."* Baraa merkte op: *"De politie zette een ijzeren deur en sloot deze af. [...] Ze zeiden dat ze [mijn bezittingen] in de vuilnisbak hadden gegooid."* Ahmet zei dat hij een agent zag die een Palestijnse vlag die in een kamer hing, voor de ogen van een bewoner die zijn bezittingen daar wilde ophalen, oonteerde: *"Ze rukten de vlag van de muur, legden hem op de grond en traptten erop om hem te treiteren."* Geen van beide mannen diende een klacht in tegen de politie, uit vrees voor repercussies. *"Voor jullie mensen is dat oké, maar voor vluchtelingen niet. Ik ben bang dat ze me een negatieve beslissing geven en me het land uitzetten,"* legde Ahmet uit.

Baraa zei dat hij na de ontruiming van het kraakpand acht dagen buiten had geslapen voordat hij een ander kraakpand vond, dat ongeveer 40 Palestijnse mensen huisvestte. Hij verbleef daar op het moment van het interview. Hij dacht dat de politie ook dat gebouw binnenkort zou ontruimen, aangezien het onbewoonbaar werd verklaard. Ahmet, die de nacht voor het interview in hetzelfde kraakpand had doorgebracht, merkte op: *"Het is heel koud: waar is de menselijkheid? Een van [de bewoners van het kraakpand] is gewond geraakt in de oorlog... Hij kan niet buiten in de kou blijven, hij kan het niet verdragen, en toch zal hij op straat worden gezet."* Baraa was onzeker over zijn toekomst en wat er zou gebeuren als hij weer werd ontruimd: *"Misschien een ander kraakpand."*

Verschillende geïnterviewden gaven aan hoe ze, hoewel ze geen geweld van de politie hadden ervaren of ervan getuige waren geweest, een negatieve perceptie van de politie hadden of ruw behandeld werden tijdens operaties om geïmproviseerde schutplaatsen en kraakpanden op te ruimen, of zich volstrekt geminacht voelden.

Mamadou, die in het station Brussel-Zuid had geslapen, beschreef de omgeving als “niet veilig”, waarbij de politie vaak mensen dwong om weg te gaan. “Wanneer ik ze zie, neem ik mijn tas en ga ik weg. [...] Ik ben heel wantrouwig tegenover de politie,” zei hij. “Een oudere man had zijn voet verwond, en toen hij niet weg kon, kwam de politie met de auto en [namen ze hem mee]. Ik heb hem niet meer gezien.”

Tijdens de uiteindelijke gedwongen uithuiszetting van het ‘Palais des Droits’ zei Sayed dat hij zag dat er onvoldoende bussen waren om mensen te vervoeren, en de politie mensen op een “zeer dwingende” manier wegduwde van de bussen.

Fernando legde uit dat hij herhaaldelijk door de politie werd weggejaagd terwijl hij buiten sliep aan het Klein Kasteeltje. “Toen de registratie afgelopen was [en het centrum werd

gesloten], joeg de politie ons [...] elke keer weg, en rond 17u of 18u ‘s avonds kwamen we terug om een goede plek in de rij te krijgen.” Na de sluiting van het centrum merkte hij op dat de politie zelden ingreep, zelfs niet wanneer er vechtpartijen uitbraken.

Anderen deelden vergelijkbare ervaringen waarbij ze gedwongen werden te vertrekken. Hassan vertelde: “De politie kwam normaal gesproken [alleen] langs wanneer de overheid besloot de plek schoon te maken. [...] In dat geval ging ik weg en kwam daarna terug dezelfde buurt.” Hij herinnerde zich een specifiek incident waarbij mensen, waarschijnlijk van de politie, de buurt rondom Pacheco opruimden: “Op een dag kwam er een auto met twee mensen en begonnen ze alles in de kofferbak te stoppen – inclusief belangrijke papieren van sommige mensen. Ze zeiden: ‘We gaan de plek schoonmaken.’ [Mijn hele leven] [zat] in de auto, dus uiteindelijk lieten ze me [mijn bezittingen] meenemen.”

Ali, die in een tent bij het Klein Kasteeltje sliep, werd herhaaldelijk weggejaagd. “Er kwam veel politie, ze namen de tenten mee. Ik vroeg: ‘Waar moet ik naartoe? Dit is een straat.’ [...] Hij zei: ‘Als je niet weggaat, ga ik [je tent] kapot maken.’” Ali zei dat er meer dan 40 tenten werden vernield.

Een informeel kamp aan het Brusselse kanaal wordt ontruimd. Een bulldozer vernietigt de tenten en spullen van mensen die eerder moesten vertrekken. © Belga / Haitse Nelis

HOOFDSTUK 3

12.000 uitspraken genegeerd: de rechtsstaat uithollen om geen opvang te moeten bieden

Activisten protesteren bij de Wetstraat in Brussel. Ze tonen zich ontdaan over hoe de overheid zichzelf boven de wet plaatst.
© Amnesty International

Asielzoekers en middenveldorganisaties in België hebben krachtige juridische stappen ondernomen om het recht op opvang van asielzoekers te verdedigen, met name door de voortdurende niet-naleving door de staat van zijn verplichtingen onder Europees en internationaal recht aan te vechten.

De advocaten van getroffen asielzoekers hebben via een 'spoedprocedure' de arbeidsrechtbanken verzocht Fedasil te dwingen adequate opvang te bieden. Sinds het begin van de niet-naleving van de wettelijke verplichtingen door de Belgische staat, is deze al meer dan 12.000 keer door nationale en internationale rechtbanken bevolen om voor adequate opvang te zorgen. De federale regering onder leiding van premier De Croo heeft consequent geweigerd om de uitspraken volledig na te leven, ondanks het feit dat deze uitspraken definitief en juridisch bindend zijn. In 2022 en 2023 veroordeelde de

Rechtbank van Eerste Aanleg van Brussel de Belgische staat voor het schenden van het recht op opvang en beval de staat onmiddellijk herstelmaatregelen te nemen.

Rechtbanken hebben de overheidsinstanties aanzienlijke dagelijkse [dwangsommen](#) opgelegd wegens niet-naleving. Deze boetes hebben nu hun wettelijk maximum van 19.374.900 euro bereikt (op 31 oktober 2024). Amnesty International heeft geen weet van dwangsommen die betaald zijn.

In de beginfase van het weigeren van opvang door België kregen personen met een rechterlijke uitspraak voorrang en kregen ze eerder een opvangplaats dan mensen zonder rechterlijke uitspraak. Sinds juni 2023 is dit echter [niet meer het geval](#). Thomas Willekens, beleidsmedewerker bij Vluchtelingenwerk Vlaanderen, merkt op: “De enige manier om toegang te

krijgen tot het opvangnetwerk [voor alleenreizende mannen] is door je in te schrijven op de wachtlijst, en uitnodigingen worden verstuurd op basis van de datum waarop je je asielaanvraag hebt ingediend.”

In juli 2023 zette het Europees Hof voor de Rechten van de Mens een cruciale stap in de veroordeling van het negeren door België van gerechtelijke uitspraken. Het Hof oordeelde in de zaak *Camara tegen België* dat de staat het recht op een eerlijk proces had geschonden door nationale gerechtelijke bevelen te negeren.

Advocaten in België trokken aan de alarmbel over de niet-naleving door het land.⁵ Advocaat Jean Marc Picard, die middenveldorganisaties vertegenwoordigde in een collectieve procedure tegen België, vertelde Amnesty International dat de proactieve reactie van de rechterlijke macht op de situatie in schril contrast staat met het feit dat de staat de wet blijft negeren.

De flagrante minachting die de uitvoerende macht toont voor rechterlijke beslissingen is tekenend voor een bredere bedreiging van de rechtsstaat in België. Advocaten waarschuwen dat de acties van de federale regering een gevaarlijk precedent scheppen en de weg kunnen vrijmaken voor het ontzeggen van de rechten van andere groepen. “De rechten van vreemdelingen zijn de toetssteen voor de rest van de politiek. Ze [de

“Dit gaat over vechten voor de rechtsstaat en ervoor zorgen dat dit land nog steeds een plek is waar de wet betekenis heeft.”

Jean-François Gerard, advocaat en coördinator van de Juridische Helpdesk

regering] proberen iets op het gebied van immigratiewetgeving om te zien of het aanslaat en passen het vervolgens toe in andere wetten. Omdat ze denken dat mensen zich minder snel zullen verzetten als het gaat om de rechten van migranten”, zei advocaat Jean Marc Picard.

Volgens Benoit Dhondt, een advocaat actief in de Antwerpse regio die asielzoekers bijstaat bij hun asielaanvraag, “is er geen reden om aan te nemen dat een andere groep in België niet het volgende slachtoffer zou zijn. Elke optimistische interpretatie

Advocaat Jean-François geeft info aan een persoon die bescherming zoekt in België. Hij licht toe welke rechten hij heeft.
© Karim Abraheen voor Amnesty International

⁵ Interviews met advocaten Jean-François Gerard, Benoit Dhondt, Cécile Taymans, Manon Libert en Jean Marc Picard.

van de minachting van de overheid voor de rechtsstaat of elke bewering dat 'dit beperkt is tot deze specifieke groep', draagt in zekere zin bij tot de crisis zelf."

Advocaten met wie Amnesty International sprak, beschreven ook dat, hoewel bepaalde groepen mensen - zoals bijvoorbeeld gedetineerden - al lange tijd te maken hebben met systemische minachting van hun mensenrechten, het flagrante gebrek aan naleving in het geval van asielopvang een nieuw fenomeen is. *"Dit is de eerste keer, denk ik, in 35 of 40 jaar dat ik het zo openlijk zie zeggen: 'We gaan de wet niet respecteren'",* zei advocaat Jean-Marc Picard.

Advocaat Cécile Taymans ziet eenzelfde trendbreuk: *"Ik heb nu de indruk dat als ik een zaak win in het migratierecht - of het nu een opvangzaak is of niet - ik geluk heb als de Belgische staat de beslissing van de rechter respecteert terwijl ik zoiets vroeger nooit gedacht zou hebben."*

De Europese Commissie uit in het België-hoofdstuk van zijn [rapport](#) van 2023 over de rechtsstaat bezorgdheid over de *"niet-naleving door de federale regering van rechterlijke beslissingen en dwangsommen"*. In juli 2024 hebben ook de voorzitters van de hoogste Belgische rechtbanken - het Grondwettelijk Hof, het Hof van Cassatie en de Raad van State - hun ernstige bezorgdheid geuit over de niet-naleving van rechterlijke beslissingen. In een ongezien scherp [memorandum](#) werd gesteld dat dit *"niet alleen zorgwekkend, maar gewoonweg onaanvaardbaar is"*. *"De rechtsstaat wordt uitgehouden"*, waarschuwt ook het [Belgisch Federaal Instituut voor de Mensenrechten](#)

Bovendien verklaarden advocaten Cécile Taymans en Manon Libert dat ze steeds meer het gevoel hadden dat het Belgische rechtssysteem vijandiger en bureaucratisch wordt, met staatsinstellingen die gebruik maken van vertragingen en juridische kunstgrepen om de uitvoering van rechterlijke beslissingen te vermijden. Beide advocaten vertegenwoordigen

asielzoekers in hun claims over het recht op opvang voor Belgische rechtbanken en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Ze merkten op dat vertragingen bij de Arbeidsrechtbank en de praktijk van de overheid om systematisch beroep aan te tekenen tegen beslissingen, asielzoekers vaak in limbo laten. Volgens hen worden deze vertragingen nog verergerd door de beperkte middelen van rechtshulporganisaties.

De aanhoudende situatie in België veroorzaakt gevoelens van hopeloosheid en frustratie bij advocaten die met asielzoekers werken. Dhondt merkte op: *"Voor alle betrokkenen is het heel moeilijk om niet onverschillig te worden over het gebrek aan respect voor wettelijke beslissingen over de opvangcrisis. Elke keer wordt er gezegd: 'OK, maar als deze wettelijke maatregel er komt, zal het er anders uitzien,' en die verandering komt er nooit."* Cécile Taymans deelt een gelijkaardig perspectief en merkt op dat *"minder advocaten juridische procedures opstarten, omdat het niets verandert. We voelen ons echt machteloos, omdat ik me realiseer dat wanneer de Belgische staat rechterlijke beslissingen niet respecteert, we hulpeloos zijn."* Ze heeft ook de indruk dat cliënten niet meer zo proactief naar hen toekomen als vroeger: *"Het is alsof iedereen weet dat het zinloos is."*

Ondanks de uitdagingen blijven veel advocaten zich inzetten voor hun zaak, gedreven door de zekerheid dat stoppen met de juridische strijd alleen maar zou leiden tot een verdere uitholling van de rechten. Jean-François Gerard, advocaat en coördinator van de Juridische Helpdesk, legde uit: *"Het gebrek aan succes is geen reden om te stoppen, want als we deze strijd zouden stoppen, dan zullen andere mensen waarschijnlijk andere gevechten stoppen en zal de situatie erger worden. En dit is allicht ook de reden waarom we nog steeds zoveel van onze vrijwilligers uit advocatenkantoren aantrekken. Ze hebben allemaal begrepen dat dit verder gaat dan migratie. Dit gaat over vechten voor de rechtsstaat en ervoor zorgen dat dit land nog steeds een plek is waar de wet betekenis heeft."*

"De rechten van vreemdelingen zijn de toetssteen voor de rest van de politiek. Ze [de regering] proberen iets op het gebied van immigratiewetgeving om te zien of het aanslaat en passen het vervolgens toe in andere wetten. Omdat ze denken dat mensen zich minder snel zullen verzetten als het gaat om de rechten van migranten."

Jean Marc Picard, advocaat

HOOFDSTUK 4

Middenveldorganisaties en vrijwilligers proberen de leemte op te vullen die de staat achterlaat

Geconfronteerd met het falen van België om opvang te bieden, hebben middenveldorganisaties en vrijwilligers zich ingezet om de tekortkomingen van de staat te compenseren en de situatie voor asielzoekers op verschillende gebieden te verbeteren. Het gaat bijvoorbeeld om het verstrekken van informatie over het opvangproces, toegang tot essentiële diensten en rechtsbijstand. Hoewel de overheid maatregelen heeft genomen om de informatiestroom te verbeteren, zoals het [infopunt van Fedasil](#), voldoen deze inspanningen vaak niet aan de noden van asielzoekers om duidelijkheid en begeleiding.

Het gebrek aan toereikende informatie door de autoriteiten over hoe het systeem werkt was een terugkerend thema in het relaas van verschillende asielzoekers die door Amnesty International werden geïnterviewd.

Mamadou, een zwarte man, vertelde: *“Toen ik aankwam kende ik hier niets. Ik draaide rond en rond om mijn weg te vinden - in augustus ontmoette ik iemand die me vertelde hoe ik de procedure moest starten - een andere asielzoeker [...] bij Fedasil geven ze je geen advies over de advocaat [aan het begin van de procedure]... Toen ik naar Fedasil ging, wezen ze me af en zeiden 'we zullen je bellen'... Ik vroeg hen naar opvang en ze vertelden me niets. Ze geven me informatie over de wachtlijst - geen tijdsindicatie, alleen dat ze ons zullen bellen.”*

Op de vraag of de autoriteiten ooit proactief uitlegden hoe het systeem werkt, antwoordde Fernando, een man uit Afrika: *“Ik had niet het recht om met hen te praten. Er kwamen organisaties [...] die ons vertelden dat ze de procedure zouden starten.”*

Asielzoekers die in een opvangcentrum worden gehuisvest, hebben gemakkelijker toegang tot informatie en tot sociale bijstand om te helpen met administratieve en praktische hindernissen. Voor asielzoekers die geen opvang krijgen, is de toegang tot diensten veel moeilijker. Sommige geïnterviewden vonden het moeilijk om de gezondheidszorg te vinden en voelden zich verloren en niet geholpen met enkel een adres voor medische zorg.

Acht maanden lang bezocht Thaer, een jonge man uit Palestina, Fedasil herhaaldelijk om te informeren naar opvang, maar hij kreeg tegenstrijdige en steeds veranderende informatie over de wachtlijst. Aanvankelijk kreeg hij te horen dat de wachttijd zeven maanden zou zijn, maar later kreeg hij te horen dat het

acht maanden zou zijn, daarna tien, enzovoort: *“Het verandert elke dag. En het is dezelfde persoon, maar het verandert elke dag, wat hij zegt.”*

Verschillende organisaties zoals Dokters van de Wereld, het Rode Kruis, het Burgerplatform BELRefugees, Ulyссе, Samusocial en nog vele anderen helpen in Brussel als het gaat om het opvullen van de gaten die de staat achterlaat.

“Mensen voelden onze pijn, maar niet de autoriteiten.”

Sayed, een man uit Afghanistan

Zo helpen vrijwilligers van Vluchtelingenwerk Vlaanderen asielzoekers bij het registratiecentrum. Zij zijn vaak de eersten die asielzoekers informeren dat ze misschien geen opvang zullen krijgen. Omdat Fedasil zijn openingsuren veranderde en nu opent om 7u in plaats van 8u, is het een uitdaging geworden om vrijwilligers te vinden die naar Brussel pendelen om dit te doen en dit kan een impact hebben op de informatie die asielzoekers krijgen.

Een ander cruciaal initiatief is de Juridische Helpdesk, een instantie voor juridisch advies die in het voorjaar van 2022 werd opgericht door Vluchtelingenwerk Vlaanderen, advocaten en de Franstalige balie van Brussel. De advocaten van de Helpdesk begonnen gratis te werken om tegemoet te komen aan de juridische behoeften van vluchtelingen uit Oekraïne. Aangezien Oekraïners meestal recht hebben op tijdelijke bescherming, verschoof de focus van de Helpdesk naar juridische informatie en bijstand aan asielzoekers die geen opvang kregen. In België wordt rechtsbijstand federaal gefinancierd en georganiseerd via balies, die hun eigen kantoren voor rechtsbijstand beheren. De grote behoefte aan juridische hulp als gevolg van de grote aantallen mensen die geen opvang kregen, in combinatie met taalbarrières, maakte het bestaande systeem ontoereikend. In reactie hierop werd de Juridische Helpdesk een gedecentraliseerde oplossing, die gebruik maakt van juridische kennis, meertalige vrijwilligers en ervaring met pleitbezorging.

De Helpdesk biedt nu drie halve dagen per week juridische eerstelijnsondersteuning, waarbij vaak asielzoekers worden geholpen die net zijn aangekomen en geen advocaat hebben. Aan de balie worden asielzoekers geïnformeerd over het feit dat België geen opvang biedt en krijgen ze een advocaat toegewezen voor tweedelijnsondersteuning, die kan bestaan uit uitgebreid advies of een grondige behandeling van een zaak. De helpdesk werkt gratis in samenwerking met bureaus voor rechtsbijstand.

Hoewel de onmiddellijke resultaten beperkt zijn door de lange wachtlijsten voor opvang, biedt de helpdesk een vitale ruimte voor een luisterend oor, ondersteuning en praktische hulp, die dient als 'tussenpersoon' tussen asielzoekers en hun advocaten. Jean-François Gerard, advocaat en coördinator van de Juridische Helpdesk, legt uit: *“Het is een plek geworden waar*

ze naartoe kunnen komen, een kop koffie kunnen drinken en iemand kunnen ontmoeten die naar hen luistert.”

Reham Mohamad, die voor Vluchtelingenwerk Vlaanderen vrijwilliger is bij de Helpdesk, vertelde ons: *“Zonder toegang tot informatie kan het leven in België overweldigend lijken. Aanvragers helpen aan het juridisch loket toonde me niet alleen hoe belangrijk het is om juridische ondersteuning te bieden, maar ook empathie en begrip. Als ik zie dat aanvragers weggaan met een gevoel van hoop en duidelijkheid, dat ze zich gehoord, gesteund en niet alleen op hun reis voelen, dan is elke inspanning de moeite waard.”*

De cruciale rol van vrijwilligers kwam steeds naar voor in de verhalen van asielzoekers over pijn en ontberingen in België.

Vrijwilliger Reham luistert naar mensen die asiel zoeken en geeft hen informatie in de Legal Helpdesk. © Karim Abraheen voor Amnesty International

“Als ik zie dat aanvragers weggaan met een gevoel van hoop en duidelijkheid, dat ze zich gehoord, gesteund en niet alleen op hun reis voelen, dan is elke inspanning de moeite waard.”

Reham Mohamad, vrijwilliger voor Vluchtelingenwerk Vlaanderen

Veel van de geïnterviewden spraken hun dank uit voor de solidariteit van de mensen in België, die weigerden de mensen die bescherming zochten in hun land te negeren.

Sayed sprak over “*de positieve energie*” die hij van de mensen voelde en vertelde over een familie uit Brussel die mensen uit zijn kraakpand in hun huis verwelkomde om hen eens van omgeving te laten veranderen. Hij herinnerde zich met liefde de burens in het Klein Kasteeltje die thee kwamen brengen: “*Mensen voelden onze pijn, maar niet de autoriteiten. Sommige mensen kwamen bij ons om de autoriteiten te laten zien hoe het voelt om in de kou te staan... [deze] mensen zijn geweldig met een goed hart.*”

Ahmet deelt soortgelijke ervaringen met een vrouw in België die vaak op bezoek kwam in het kraakpand waar hij verbleef: “*Toen we eruit gezet werden, nodigde ze ons bij haar thuis uit. Ik ben daar vijf dagen gebleven.*” Hij is ervan overtuigd dat “*de mensen hier heel erg aardig zijn, [...] het is alleen de overheid en de politie [die asielzoekers niet goed behandelen].*”

Ali, een man uit Afghanistan, toonde zich ook dankbaar voor een Belgische vrouw en haar familie, die hem hielpen onderdak te vinden toen hij overnachtte in een treinstation. Hij zei dat de vrouw hem later uitnodigde om in het huis van haar familie te verblijven. Hier ontmoette hij een andere Belgische vrouw die als familie voor hem werd: “*Ik noem haar moeder, zij noemt mij zoon. Voor mij was dat een moment waarop het goede leven opnieuw begon. Ik kook, zij eet met me mee.*” Toen ons gesprek eindigde, gaf Ali een welgemeende conclu-

sie: “*Bedankt aan de Belgische mensen, ook op straat. Ook al gaf het me pijn, ik zal liefde geven*”.

Al meer dan drie jaar wil de federale regering geen opvang bieden aan iedereen die er recht op heeft. Advocaten, ngo's en vrijwilligers die het falen van de overheid proberen te compenseren, blijven een cruciale rol spelen. Toch ondervinden ze steeds meer problemen. Lorenzo Durante Viola, algemeen coördinator van de Humanitaire Hub, zei tegen Amnesty International: “*In termen van geestelijke gezondheid is het een ramp. De druk op al onze diensten is zo hoog geweest. De mensen die we hier opvangen bevonden zich in zulke erbarmelijke omstandigheden wat voor onze eerstelijns werkers echt een enorme impact heeft op hun mentale gezondheid, op hun frustraties, hun emoties. Het is heel, heel moeilijk geweest.*”

Thomas Willekens, beleidsmedewerker bij Vluchtelingenwerk Vlaanderen, vertelde op dezelfde manier over de impact op hun personeel en vrijwilligers: “*Als je dit werk jaar na jaar doet, krijg je een burn-out en kan het moeilijk worden om door te gaan.*”

Hij merkte ook op hoe het overheidsbeleid institutionele beperkingen oplegt aan het vermogen van de Fedasil-medewerkers om effectief te werken: “*Op persoonlijk vlak probeert het personeel van Fedasil zijn publiek zo goed mogelijk te helpen. Op organisatorisch niveau zijn ze daartoe niet in staat en hopen ze dat ngo's het in hun plaats kunnen doen. Het is belangrijk om te benadrukken dat ook dit deel uitmaakt van het bewuste beleid van de overheid.*”

Een man zonder opvang zoekt kledij uit in de Humanitaire Hub. Alle items in het lokaal werden geschonken door buurtbewoners.
© Karim Abraheen voor Amnesty International

HOOFDSTUK 5

Verhalen over veerkracht, angsten, hoop en dromen

Mensen zonder opvang warmen hun handen bij het vuur. Ze overleven in tenten dichtbij het Klein Kasteeltje. © Belga / Hatim Kaghat

Asielzoekers die veiligheid dachten te vinden en hachelijke tochten en trauma's achter zich proberen te laten, voelen zich verraden door een overheid die de mensenrechten negeert sinds 2021. Daardoor blijven mensen die bescherming zoeken achter, enkel en alleen op zichzelf aangewezen. Sayed, een man uit Afghanistan, merkte op: *“Mijn verwachting [van België] was heel anders [dan wat ik heb ervaren], ik dacht dat ik goede huisvesting en een goede procedure zou hebben ...[ik verwachtte] op zijn minst een fatsoenlijke slaapplek, maar alles was het tegenovergestelde.”*

Thaer, een man uit Palestina, dacht terug aan zijn aankomst in België: *“Toen ik hier kwam, was wat er gebeurde heel anders dan wat ik van tevoren in mijn hoofd had.”* Hij hoopte zijn studie verpleegkunde te kunnen voortzetten en inzicht te krijgen in de Belgische gezondheidszorg. In plaats daarvan werd hij acht maanden lang dakloos, een schril contrast met zijn aspiraties

om te leren en bij te dragen aan de maatschappij waarin hij bescherming zocht.

Ondanks de voortdurende onzekerheid en verwaarlozing waaraan ze worden blootgesteld als gevolg van de beleidskeuzes van de autoriteiten, toonden velen van de asielzoekers met wie Amnesty International sprak een bewonderenswaardige veerkracht en de rotsvaste hoop op een normaal leven.

Baraa, een man uit Gaza, vertelde hoe hij alleen maar een *“eenvoudig leven wenst, basisrechten, een baan, eten in [mijn] maag en gewoon te kunnen leven als een normaal mens”*. Hij voegde eraan toe: *“We hadden een leven in Gaza, maar we misten daar veiligheid en zekerheid en daarom zijn we vertrokken. Daarom zijn we hierheen gekomen: om een veilige plek te vinden.”* Zijn vriend Ahmet deelde dezelfde gevoelens: *“Toen ik kwam, wist ik van andere mensen over de situatie in*

België... Als je geen familie hebt, kom je op straat terecht... [Je bent] op jezelf aangewezen en moet 5-8 maanden overleven. Maar het was mijn enige optie. Ik kan niet terug naar Gaza [...] Mijn ambities zijn eenvoudig. Ik wil gewoon een degelijke baan vinden, een goed huis huren, misschien trouwen en me gewoon vestigen en opgaan in de maatschappij."

Met elke dag die voorbijgaat, vertraagt en ontzegt het voortdurende falen van de overheid om opvang te bieden deze dromen en verlangens, en wordt het vertrouwen van degenen die bescherming zoeken geschaad. Sommigen blijven optimistisch en houden vast aan hoop, ondanks de moeilijkheden. Anderen, overweldigd door hun strijd, vinden het moeilijk om zich een betere toekomst voor te stellen.

Sayed, een man uit Afghanistan, werkte en verdiende de kost in België op het moment van ons interview, nadat hij maandenlang geen onderdak had. Terwijl hij wachtte op een beslissing over zijn asielaanvraag, dacht hij na over hoe zwaar de onzekerheid van zijn situatie op hem woog en hoe moeilijk het was zich een toekomst voor te stellen. "Ik weet niet of ik een negatieve beslissing krijg, ik moet nog steeds wachten en de tijd [tot de beslissing valt] is heel moeilijk - ik wil [de] taal leren maar door de moeilijkheden kan ik me niet concentreren - ik zie mijn toekomst hier niet, ik kan mijn toekomst hier niet zien - dus de tijd gaat voorbij, ik zou veel voor mezelf en België kunnen doen", verklaarde hij.

Sommige mensen spraken over hoe belangrijk het is een job te hebben, omdat dit je in staat stelt om onafhankelijk te zijn en je sociaal te integreren. "Vrijheid bestaat uit twee dingen: werk, is 80 procent van mijn vrijheid, en papieren [verblijfsdocumenten] is 20 procent, om mijn vrijheid compleet te maken", legde Hassan uit. Hij benadrukte dat het land er baat bij zou hebben wanneer het asielzoekers toelaat om te werken: "Gebruik ons alstublieft. Probeer ons te gebruiken, laat ons goede mensen zijn en bijdragen aan dit land, want we zijn hier nu en we zullen deel uitmaken van de economie." Ali deelde een gelijkaardig gevoel: "Als ik werk heb, heb ik leven. Als ik geen werk heb, heb ik geen leven. [...] Ik heb werk nodig voor mijn kinderen, mijn familie, mijn moeder."

Het feit dat de Belgische autoriteiten het recht van asielzoekers op opvang niet garanderen, veroordeelt hen niet alleen tot dakloosheid en onzekerheid, maar heeft ook een impact op hun mogelijkheden om legaal werk te vinden.

Om toegang te krijgen tot werk in België moeten asielzoekers een 'oranje kaart' - een tijdelijk verblijfsdocument dat wordt uitgereikt door de gemeente waar ze verblijven - hebben, ook tijdens hun asielprocedure. Om de oranje kaart aan te vragen moeten ze een vast adres binnen de gemeente van aanvraag hebben. Asielzoekers die geen opvang krijgen, hebben geen vast adres, waardoor het voor hen bijna onmogelijk is om de oranje kaart aan te vragen. Dit probleem treft zowel asielzoekers die op straat of in kraakpanden leven, als asielzoekers die in

noodopvangcentra verblijven. Die plekken worden niet als vast adres aanvaard.

"Ik ging op zoek naar werk, maar had een oranje kaart nodig. Als je een oranje kaart wilt, heb je een adres nodig. Om een huis te krijgen, heb je werk nodig, dus ze maken er een gesloten cirkel van. Mensen denken: ze zitten hier maar wat te gamen, ... Het is gewoon omdat de overheid het ons onmogelijk maakt om iets anders te doen", zegt Hassan, een man uit Syrië.

"Mijn ambities zijn eenvoudig. Ik wil gewoon een degelijke baan vinden, een goed huis huren, misschien trouwen en me gewoon vestigen en opgaan in de maatschappij."

Baraa, een man uit Gaza

Dit systeem creëert voor veel asielzoekers structurele obstakels tot de arbeidsmarkt, nog voordat ze de kans hebben gehad om die te betreden. Tegelijkertijd worden mensen door het ontbreken van een vast adres niet alleen blootgesteld aan precariteit en dakloosheid, maar wordt het hen onmogelijk gemaakt om zichzelf te onderhouden.

In juli 2024, in een rapport aan het Comité van Ministers van de Raad van Europa over de uitvoering van het arrest *Camara tegen België*, maakten het Federaal Mensenrechteninstituut en Myria, het federaal migratiecentrum de aanbeveling dat elke persoon zonder opvang zich moet kunnen inschrijven op een referentieadres en een 'oranje kaart' moet kunnen krijgen om zijn rechten uit te oefenen, in het bijzonder het recht op werk.

Ondanks de alle drempels slagen sommigen erin kansen te vinden. Thaer, bijvoorbeeld, had het acht maanden moeilijk en leefde op straat of logeerde bij vrienden in heel België. Zijn situatie veranderde toen hij een familie in België ontmoette die hem een verblijfplaats aanbood in hun huis, waardoor hij niet alleen een veilige plek om te wonen kreeg, maar ook een permanent adres. Thaer begon al snel te werken. Ondanks zijn ambities om een carrière in de verpleegkunde uit te bouwen, begon hij als schoonmaker in een verzorgingstehuis. Tegelijkertijd leert hij Nederlands. "Ik werk graag, om het even welk werk... Ik zie mijn toekomst in België goed. Ik heb mijn werk, mijn huis, [...], goede vrienden, ... De kleine dingen zijn genoeg voor mij."

Sayed kon eerder geen werk vinden toen hij in een tijdelijk centrum in Gent verbleef, maar op het moment van het interview

had hij huisvesting en werk gevonden. Toch waarschuwde hij voor de cyclische aard van het systeem: *“Als ze mijn werkvergunning, oranje kaart stopzetten”*, wat zou kunnen gebeuren door een negatieve beslissing over zijn aanvraag voor internationale bescherming, *“sta ik opnieuw op straat zonder salaris, zonder huur - dus het is opnieuw een soort cirkel terug naar de straat.”*

Uit gesprekken met asielzoekers bleek dat er een grote kloof bestaat tussen hun verwachtingen en de harde realiteit waarmee ze geconfronteerd worden omdat België geen opvang biedt. Het beleid van de overheid ontzegt hen niet alleen het basisrecht op opvang, maar werpt ook actief obstakels op die hun kansen en ambities om een onafhankelijk leven op te bouwen en bij te dragen aan de maatschappij vertragen.

In onze interviews deden individuen een hartstochtelijke oproep aan de overheid om waardig behandeld te worden, kansen te krijgen en ervoor te zorgen dat anderen niet dezelfde ontberingen moeten doorstaan als zij.

Mamadou, een zwarte Afrikaanse man, benadrukte het belang van actie van de staat, door te zeggen *“[de autoriteiten] moeten [asielzoekers] helpen en huisvesten. Ze zouden hen informatie moeten geven... zodat je een werk kan vinden, zodat je bij kan dragen, kansen hebt.”* Ook Fernando deed een rechtstreeks beroep op de overheid: *“We moeten kansen krijgen”*.

“We horen niet op straat, we hebben recht op een plek om te verblijven. Ik wil dat de regering op zoek gaat naar mensen die buiten blijven en hen kansen geeft om te leven.”

Baraa, een man uit Gaza

Ahmet deelde zijn hoop dat anderen de moeilijkheden die hij heeft ondervonden kunnen vermijden: *“Ik wil niets van de regering. Ik zou enkel willen dat ze zich bekommeren om de mensen die op straat leven, die in de kraakpanden wonen. Een beetje menselijkheid, en ze het meest eenvoudige recht bieden: simpelweg een dak”*. Baraa voegt zijn oproep aan de Belgische overheid toe en zegt: *“We horen niet op straat, we hebben recht op een plek om te verblijven. Ik wil dat de regering op zoek gaat naar mensen die buiten blijven en hen kansen geeft om te leven.”*

Jonge man in een tent dichtbij het Klein Kasteeltje. © Belga / Hollandse Hoogte / Peter van Beek

RELEVANTE INTERNATIONALE

MENSENRECHTEN EN NORMEN

Door geen opvang te bieden aan mensen die asiel aanvragen, schendt de Belgische overheid verschillende mensenrechten-normen die bindend zijn voor het land onder internationale, Europese en nationale wetgeving.

Het recht op 'materiële opvang' en het recht op een behoorlijke levensstandaard en huisvesting

Binnen de EU wordt het recht op materiële opvang voor personen die internationale bescherming aanvragen gewaarborgd door de artikelen 19 en 20 van de [Opvangrichtlijn van 2024](#) (voorheen de artikelen 17 en 18 van de [Opvangrichtlijn van 2013](#)). België zette de meest recente versie van de richtlijn nog niet om en hanteert nog de richtlijn van 2013 voor de implementatie in nationale wetgeving (zie de Belgische [Opvangwet](#)). Het recht op materiële opvang omvat huisvesting, alsook voedsel, kleding, producten voor persoonlijke hygiëne en een dagvergoeding om asielzoekers in staat te stellen een minimum aan autonomie te genieten in hun dagelijks leven. Dit recht geldt [vanaf het moment dat iemand te kennen geeft internationale bescherming nodig te hebben](#) tot aan de afronding van de procedure ([Opvangrichtlijn 2024](#), overweging 7). De lidstaten worden geacht te zorgen voor de materiële opvangvoorzieningen die verzoekers een adequate levensstandaard bieden en hun bestaansmiddelen garanderen, hun fysieke en geestelijke gezondheid beschermen en hun rechten uit hoofde van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie eerbiedigen. Ze moeten ook verzekeren dat een adequate levensstandaard wordt voorzien voor verzoekers met bijzondere opvangbehoeften ([Opvangrichtlijn 2024](#), art. 19.2). Opvang, zoals gedefinieerd door de Belgische opvangwet, omvat niet enkel huisvesting, maar ook essentiële voorzieningen zoals voedsel, medische bijstand en juridische ondersteuning ([Opvangwet](#), art. 2, para. 6).

Het recht op materiële opvang onder de EU-wetgeving moet door de staat worden gerealiseerd in overeenstemming met het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en met internationale verplichtingen, waaronder het beginsel van non-discriminatie ([EU-Handvest](#), art. 21). Het Europees recht voorziet in beperkte gevallen waarin materiële opvangvoorzieningen kunnen worden beperkt of ingetrokken, in gevallen waarbij het gaat om mensen die over voldoende middelen beschikken om in hun levensonderhoud te voorzien, wanneer de asielzoeker is ondergedoken in een ander land of in gevallen van niet-medewerking met de autoriteiten aan de kant van de asielzoeker ([Opvangrichtlijn 2024](#), overwegingen 61, 47 en 62). Het beleid van België om – voor grote aantallen mensen die onder zijn jurisdictie vallen – opzettelijk te verzuimen om materiële opvang te bieden vanaf het moment van de aanvraag, valt in de verste verte niet onder een van deze uitzonderingen. Het optreden van de staat is flagrant

in strijd met de artikelen 19-20 van de richtlijn (versie 2024 - of artikelen 17-18 van de richtlijn 2013). Bovendien schendt het beleid om de opvang van alleenreizende mannen tijdelijk stop te zetten het discriminatieverbod.

Daar waar de EU-wetgeving specifieke normen stelt voor asielzoekers, is het internationale recht over mensenrechten duidelijk dat alle mensen - ongeacht hun migratiestatus - recht hebben op een behoorlijke levensstandaard, inclusief voldoende voeding, kleding en huisvesting, en op steeds betere levensomstandigheden ([IVESCR](#), art. 11, [CESCR](#), [General Comment No. 20](#)).

Het VN-Comité voor Economische, Sociale en Culturele Rechten ([CESCR](#)) stelt ook dat moet vermoed worden dat een staat die partij is bij het Verdrag en waar een aanzienlijk aantal personen verstoken is van basishuisvesting en -onderdak, zijn verplichtingen niet nakomt ([CESCR](#), [General Comment No. 3](#), para. 10). Bovendien, zo zegt de Speciale VN-Rapporteur over adequate huisvesting: “*dakloosheid bevindt zich aan het uiterste uiteinde van het spectrum van schendingen van het recht op adequate huisvesting*” ([Rapport over adequate huisvesting als onderdeel van het recht op een toereikende levensstandaard, en over het recht op non-discriminatie in deze context](#), para. 48).

Daarnaast houdt de plicht om (het recht op) leven te beschermen ook in dat staten die partij zijn bij het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten ([IVBPR](#)) passende maatregelen moeten nemen om de algemene omstandigheden in de samenleving aan te pakken die aanleiding kunnen geven tot directe bedreigingen van het leven of die individuen ervan weerhouden om te genieten van hun recht op een waardig leven. Deze algemene omstandigheden kunnen onder meer bestaan uit wijdverspreid drugsmisbruik, wijdverspreide honger en ondervoeding en extreme armoede en dakloosheid. Het VN-Mensenrechtencomité legt verder uit dat passende maatregelen toegang tot essentiële goederen en diensten kunnen omvatten, zoals voedsel, water, onderdak, gezondheidszorg, elektriciteit en sanitaire voorzieningen ([CCPR](#), [General Comment No. 36](#), para. 26).

Het recht op gezondheid

Het Belgische beleid om geen opvang te verlenen druist ook in tegen het recht van asielzoekers om te genieten van een zo goed mogelijke lichamelijke en geestelijke gezondheid. Dat recht geldt – volgens voor België bindende internationale rechtsinstrumenten – voor iedereen, ongeacht hun migratiestatus. Het recht op gezondheid omvat toegang tot tijdige en gepaste gezondheidszorg voor iedereen zonder discriminatie; dat gezondheidszorg betaalbaar is voor iedereen, inclusief sociaal achtergestelde

groepen; en dat informatie, goederen en diensten in de gezondheidszorg van goede kwaliteit zijn (IVESCR, art. 12).

Het CESCR verduidelijkte dat het recht op gezondheid niet enkel de toegang tot gezondheidszorg omvat, maar ook de onderliggende factoren die gezondheid bepalen, waaronder toegang tot huisvesting (CESCR, [General Comment No. 14](#), par. 11 en 43). Wat de geestelijke gezondheid betreft, heeft de speciale VN-Rapporteur over het recht op gezondheid opgemerkt dat toegang tot huisvesting een belangrijke factor is in het verwezenlijken van het recht op gezondheid, aangezien het een sleutelrol vervult om de gezondheid te bevorderen ([Report on the right of everyone to the enjoyment of the highest attainable standard of physical and mental health](#)).

Door mensen geen adequate opvang te bieden, heeft de Belgische staat asielzoekers dakloos gemaakt en hen gedwongen om op straat te slapen, of om onderdak te zoeken in tijdelijke opvangcentra van ngo's, in informele kraakpanden of in private huisvesting. Hoewel de omstandigheden van deze mensen variëren afhankelijk van factoren zoals hun financiële middelen, of ze steun krijgen van organisaties of vrijwilligers, toont deze publicatie hoe mensen in verschillende gevallen zijn blootgesteld aan ondermaatse en onhygiënische leefomstandigheden, als een direct gevolg van het uitblijven van adequate actie door de staat.

Terzelfdertijd werpt het uitblijven van opvang ook obstakels op voor de toegang van getroffen asielzoekers tot gezondheidszorg. Terwijl de gezondheidszorg in de overheidsaccommodatie wordt aangeboden, hebben mensen die op straat slapen of in tijdelijke opvangcentra deze mogelijkheid niet. Volgens de Belgische wet hebben asielzoekers die niet gehuisvest zijn recht op dezelfde soorten gezondheidszorg als mensen die in een opvangcentrum van de overheid wonen ([Opvangwet](#), sectie IV). Maar zoals hierboven aangetoond, ondervinden asielzoekers die niet in een opvangcentrum verblijven in de praktijk heel wat moeilijkheden om toegang te krijgen tot gezondheidszorg, vaak veroorzaakt door een gebrek aan informatie en bureaucratie.

Het principe van gelijkheid en non-discriminatie

Het principe van gelijkheid en non-discriminatie garandeert dat iedereen in gelijke mate van hun rechten kunnen genieten zonder enige vorm van discriminatie op grond van bijvoorbeeld gender, zogenaamd ras of religie. Dit omvat het verbod op directe discriminatie. Het verbiedt ook indirecte discriminatie, wat inhoudt dat ogenschijnlijk neutrale wetten, beleidslijnen of praktijken een bepaalde groep onevenredig treffen op basis van verboden discriminatiegronden ([Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie](#), art. 1, [IVESCR](#), art. 2 en [EU-Handvest van de Grondrechten van de EU](#), art. 21).

Van zodra de Belgische overheid faalde om voor iedereen opvang te voorzien, hebben de autoriteiten overwegend alleenreizende mannelijke asielzoekers opvang geweigerd. Zij worden door de overheid als minder 'kwetsbaar' beschouwd. Deze veronderstelling is geworteld in kwalijke genderstereotypen en is inherent discriminerend.

De cijfers over de asielzoekerspopulatie in België suggereren dat deze mannen bovendien voornamelijk afkomstig zijn uit gemeenschappen die aan racisme worden blootgesteld. Hoewel de Belgische overheid de toegang tot opvang niet expliciet raciaal differentieert, resulteert het beleid en uitvoering in discriminerende resultaten op basis van zogenaamd ras, geslacht en andere gronden omdat deze personen er onevenredig door getroffen worden.

Het recht op een eerlijk proces en het recht op een effectief rechtsmiddel

Door duizenden gerechtelijke uitspraken schamteloos te negeren, handelt België ook in strijd met het recht op een eerlijk proces ([IVBPR](#), art. 14 en [EVRM](#), art. 6) en het recht op een effectief rechtsmiddel ([IVBPR](#), art. 2.3., [EVRM](#), art. 13 en [EU-Handvest van de Grondrechten van de EU](#), art. 47 onder andere).

Het recht op een eerlijk proces is onlosmakelijk verbonden met het recht op rechtszekerheid en de rechtsstaat. In de zaak *Camara tegen België* herhaalde het Europees Hof dat "(e)en van de fundamentele aspecten van de rechtsstaat het rechtszekerheidsbeginsel is, dat onder meer vereist dat wanneer de rechter een geschil definitief heeft beslecht, de uitspraak niet in twijfel zou mogen getrokken worden" (para. 117).

Het verbod op wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing

De blootstelling aan ontoereikende leefomstandigheden kan ook neerkomen op een schending van het verbod op wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing ([Verdrag tegen foltering](#) en [EVRM](#), art. 3). Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens oordeelde bijvoorbeeld in *NH e.a. tegen Frankrijk* dat de leefomstandigheden van asielzoekers die geen toegang hebben tot de wettelijk vereiste opvang, die maandenlang op straat moeten leven zonder toegang tot basisvoorzieningen of sanitaire voorzieningen, en die het risico lopen te worden aangevallen of uitgezet, een probleem kunnen vormen onder artikel 3 van het [EVRM](#).

Het recht op asiel

De acties van België zijn op het eerste gezicht expliciet gericht op het verstrekken van materiële opvangvoorzieningen. Maar ze hebben ze ook gevolgen voor het recht op asiel, dat wordt beschermd door artikel 18 van het [EU-Handvest van de Grondrechten van de EU](#) en dat zijn oorsprong vindt in het [Verdrag van Genève van 28 juli 1951 en het Protocol van 31 januari 1967](#) betreffende de status van vluchtelingen, en het recht op subsidiaire bescherming. Deze twee vormen van bescherming worden gedefinieerd via de overkoepelende term 'internationale bescherming'. Aanvragers van internationale bescherming hebben een welomschreven reeks rechten in het kader van de procedure, waaronder het recht op een eerlijke beoordeling van hun aanvraag en het recht op informatie over de procedure. In de context van het verzuim van de Belgische autoriteiten om opvang te bieden, is ook vastgesteld dat België [in strijd met het asielrecht](#) heeft gehandeld toen de autoriteiten de opname van verzoeken om internationale bescherming weigerden.

CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

Sinds oktober 2021 schieten de Belgische autoriteiten voortdurend te kort in het naleven van hun verplichting om adequate opvang te bieden aan asielzoekers. Ze hebben geweigerd voldoende stappen te ondernemen om de situatie aan te pakken. Ze verzuimden ook om alle middelen die tot hun beschikking staan in te zetten om in de behoeften van mensen te voorzien, waaronder het activeren van het 'verspreidingsplan' om het aantal opvangplaatsen te verhogen. Daarbij negeerden ze openlijk uitspraken van nationale en internationale rechtbanken. De acties en verklaringen van de staat maken duidelijk dat de huisvestingssituatie van asielzoekers in België niet te wijten is aan een gebrek aan middelen, maar wel aan een gebrek aan politieke wil. Het flagrante opzijschrijven van juridische verplichtingen door de federale regering, wijst op een alarmerende minachting voor de rechtsstaat.

Mensenrechteninstellingen en middenveldorganisaties hebben praktische oplossingen aangedragen om ervoor te zorgen dat asielzoekers de steun krijgen waar ze recht op hebben. Het kan echter niet worden verwacht dat hun inspanningen het falen van de staat compenseren. Terwijl het gebrek aan handelen voortduurt, blijft de negatieve impact op de mensenrechten, de beschadiging en het lijden van de getroffen mensen toenemen.

Duizenden asielzoekers betalen een hoge prijs voor de weigering van de autoriteiten om hun plicht te vervullen. Ze kwamen naar België in de hoop bescherming te vinden tegen conflict, vervolging en mensenrechtenschendingen, maar worden maandenlang op straat gelaten, blootgesteld aan nog meer onzekerheid en onveiligheid. Het niet naleven van de

Jonge man die op straat overleeft tijdens koude winternachten in Brussel. © ID/Ivan Put

verplichting om opvang te bieden is een flagrante schending van de mensenrechten en een aanfluiting van hun waardigheid.

Om de situatie aan te pakken, moeten de Belgische autoriteiten alle mogelijke maatregelen nemen om de rechten van asielzoekers op een adequate manier te respecteren, te beschermen en te vervullen, zonder discriminatie. Als prioriteit zijn onmiddellijke kortetermijnmaatregelen nodig om zonder vertraging extra opvangcapaciteit te creëren. Dit moet worden aangevuld door het activeren van het 'spreidingsplan' zoals beschreven in de nationale wetgeving. Tegelijkertijd moeten er ook langetermijnstrategieën worden ontwikkeld om de fluctuaties in het aantal mensen dat bescherming zoekt in België op te vangen.

Amnesty International roept de federale regering van België, in nauwe samenwerking met de regionale autoriteiten en gemeenten, op de volgende dringende stappen te ondernemen om de rechten en waardigheid van alle mensen die bescherming zoeken in het land te waarborgen, in overeenstemming met internationaal, EU- en Belgisch recht:

- Onderneem onmiddellijk stappen om voldoende tijdelijke opvangplaatsen te bieden voor alle personen die internationale bescherming in België hebben aangevraagd, zonder discriminatie, bijvoorbeeld in hotels en extra nooddiensten.
- Zorg ervoor dat het ontmantelen van geïmproviseerde kampen of de ontruiming van kraakpanden en andere geïmproviseerde onderkomens mensen niet dakloos maakt en hen niet blootstelt aan andere mensenrechtenschendingen. De ontruiming en ontmanteling van dergelijke plaatsen moet steeds plaatsvinden in overeenstemming met internationale mensenrechtennormen. Er moeten maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat alle meldingen van politiegeweld of misbruik tegen asielzoekers effectief worden onderzocht, inclusief onderzoek naar mogelijke discriminerende motieven en naar incidenten tijdens politieoptredens in kraakpanden en andere plekken waar mensen een onderkomen zoeken. Verzekert dat disciplinaire en strafrechtelijke maatregelen worden getroffen wanneer overtredingen worden vastgesteld.
- Neem maatregelen om ervoor te zorgen dat alle personen die internationale bescherming in België hebben aangevraagd, worden voorzien van accommodatie en huisvesting die in lijn is met het recht op een adequate levensstandaard.
- Activeer het 'spreidingsplan' om een evenwichtige verdeling van opvangplaatsen over België te waarborgen, vergezeld van aanzienlijke ondersteuning voor steden en gemeenten, en in nauwe samenwerking met hen.
- Respecteer nationale en internationale gerechtelijke uitspraken ten volle, inclusief het betalen van dwangsommen.
- Versterk en zorg voor de goede werking van systemen om de bijzondere opvangbehoeften van asielzoekers te beoordelen en te identificeren gedurende de gehele asielprocedure, zodat zij worden doorverwezen naar opvang die aan hun specifieke behoeften voldoet.
- Geef alleenreizende mannen onmiddellijk terug opvang. Neem maatregelen om discriminerende gevolgen van het opvangbeleid voor geracialiseerde asielzoekers te voorkomen. Verzekert ook de bescherming van gemarginaliseerde groepen op basis van gender, leeftijd, handicap en andere beschermde gronden.
- Zorg voor transparantie door statistieken over opvang te verzamelen en te publiceren, uitgesplitst naar zogenaamd ras, etnische afkomst en nationaliteit, en hierin gegevens op te nemen over de gemiddelde wachttijden voor mensen om toegang te krijgen tot opvang sinds 2021.
- Schaf de eis van een vast adres als voorwaarde om een oranje kaart te verkrijgen voor dakloze asielzoekers af, of laat de betrokkene zich registreren op een referentieadres.
- Ondersteun en maak het werk van middenveldorganisaties en vrijwilligers die asielzoekers helpen mogelijk, met name door financiële en logistieke steun te bieden.
- Verzekert adequate toegang tot gezondheidszorg voor alle asielzoekers, inclusief gespecialiseerde psychologische ondersteuning. Zet specifiek een mechanisme op om de toegang tot gezondheidszorg, inclusief geestelijke gezondheidszorg, voor dakloze asielzoekers te vergemakkelijken.
- Blijf actie ondernemen om de achterstand in de verwerking van asielaanvragen te verminderen, zonder de individuele en grondige beoordeling van elke aanvraag in gedrang te brengen.
- Stel noodplannen op om ervoor te zorgen dat het opvangsysteem beter kan omgaan met schommelingen in het aantal aanvragen voor internationale bescherming, zoals ook vereist is onder het Migratie- en Asielpact.

De Europese Commissie moet ervoor zorgen dat België toegang voorziet tot adequate opvangomstandigheden, in overeenstemming met de verplichtingen die het heeft onder de huidige Opvangrichtlijn, inclusief door het starten van inbreukprocedures indien nodig. Een strikt toezicht op het opvangsysteem van België is vooral cruciaal in de context van de uitvoering van de onlangs aangenomen EU-asielhervormingen, en de verplichtingen van België om noodplannen te ontwikkelen tegen april 2025.

METHODOLOGIE

Deze publicatie is gebaseerd op interviews, deskresearch en observationeel onderzoek uitgevoerd door Amnesty International tussen oktober 2024 en januari 2025 en bouwt voort op Amnesty International's [eerdere analyse](#) van het falen van de Belgische overheid om opvang te voorzien voor de asielzoekers in het land. Omdat alleenreizende mannelijke asielzoekers onevenredig zwaar worden getroffen door het Belgische beleid, stonden zij centraal in het onderzoek. Om te illustreren hoe mensen het ervaren hebben om asiel aan te vragen wanneer de staat er niet in slaagt hun minimale toegang tot huisvesting, gezondheidszorg en basisbehoeften te garanderen, sprak Amnesty International met een aantal asielzoekers en met advocaten die asielzoekers bijstaan, om deze getuigenissen samen te brengen en eerder onderzoek te illustreren. Samen vertellen het onderzoek en de getuigenissen in deze samenvatting het vernietigend verhaal van een staat die faalt om de mensenrechten van mensen te garanderen.

Amnesty International nam interviews af van acht mensen die in de loop van 2021 tot 2024 asiel hadden aangevraagd en die op een bepaald moment dakloosheid hebben ervaren of momenteel ervaren als gevolg van het niet krijgen van opvang door de Belgische overheid. Alle geïnterviewde asielzoekers zijn geracialiseerde personen, die zich allemaal identificeren als man en tussen 22 en 50 jaar oud zijn. Ze hebben de Afghaanse, Syrische en Palestijnse nationaliteiten, en die van twee Afrikaanse landen. Tijdens hun periode als dakloze sliepen de meesten van hen op straat of in kraakpanden in Brussel, maar sommigen vermeldden periodes waarin ze in andere steden in België sliepen. Om hun identiteit en privacy te beschermen, worden in deze publicatie pseudoniemen of andere middelen gebruikt om de identiteit of identiteitsgegevens van de geïnterviewde asielzoekers te anonimiseren, in overeenstemming met hun wensen.

Amnesty International nam ook interviews af van vijf advocaten gespecialiseerd in migratierecht, die allen ervaring hebben met het opkomen voor personen wier rechten werden geschonden doordat de staat geen opvang bood. Amnesty International sprak ook met vertegenwoordigers van middenveldorganisaties die actief werken aan deze kwestie door middel van belangenbehartiging, humanitaire hulp en andere vormen van bijstand aan getroffen. Het gaat onder andere over Vluchtelingenwerk Vlaanderen, de 'Humanitaire Hub', Dokters van de Wereld en Ulysse.

In januari 2025 bezocht Amnesty International de 'Belliardstraat', het centrum waar asielzoekers internationale bescherming aanvragen, de Juridische Helpdesk en de Humanitaire Hub.

Amnesty International verzocht de Belgische autoriteiten om informatie door Fedasil op 12 december 2024 aan te schrijven. Zij antwoordden op 7 maart 2025, maar konden de gevraagde informatie niet verstrekken.

De minister voor Asiel en Migratie, Anneleen Van Bossuyt, kreeg de kans om te reageren op de belangrijkste bevindingen vóór de publicatie, maar Amnesty International ontving geen tijdige reactie.

Deze publicatie pretendeert niet een allesomvattende studie te bieden van het falen van de Belgische staat op het vlak van opvang van asielzoekers sinds 2021. Het probeert eerder een impressie te bieden van de schadelijke gevolgen van dit falen en deze rechtsstaatcrisis. Het is een oproep tot dringende actie om hier een einde aan te maken.

**AMNESTY INTERNATIONAL
IS A GLOBAL MOVEMENT
FOR HUMAN RIGHTS.
WHEN INJUSTICE HAPPENS
TO ONE PERSON, IT MATTERS
TO US ALL.**

CONTACTEER ONS

info@amnesty.org

+44 (0)20 7413 5500

DOE MEE

www.facebook.com/Amnesty
en www.facebook.com/Amnestyvl

@Amnesty en @amnestyvl

Amnesty International is een wereldwijde beweging van meer dan 10 miljoen mensen die zich inzetten voor een wereld waarin mensenrechten door iedereen worden genoten. Onze visie is

dat elke persoon alle rechten geniet die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechtenstandaarden. Wij zijn on-

afhankelijk van welke regering, politieke ideologie, economische belangen of religie dan ook en worden voornamelijk gefinancierd door onze individuele supporters, leden en donateurs.

